प्रदेश सरकार

प्रदेश नं. ३ को

प्रदेश समन्वय परिषद् बैठकको प्रतिवेदन

बैठक मितिः २०७६ जेष्ठ २९ र ३० गते

स्थानः हेटौंडा, मकवानपुर

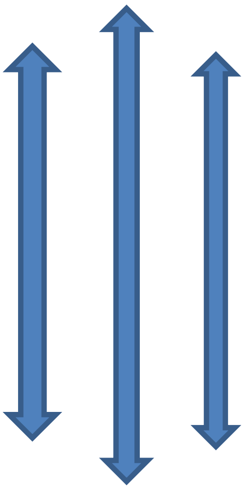

<u>प्रतिवेदन तयार गर्ने</u>

१. निर्मला थापा- उपसचिव, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय
२. मदन प्रसाद पोखरेल- अधिकृत, नवौं, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
३. अनुप ढकाल- अधिकृत, अधिकृतस्तर सातौं, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
४. महेश आचार्य - अधिकृत, अधिकृतस्तर सातौं, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

प्रदेश सरकार

प्रदेश नं. ३ को

प्रदेश समन्वय परिषद् बैठकको प्रतिवेदन

बैठक मितिः २०७६ जेष्ठ २९ र ३० गते

स्थानः हेटौंडा, मकवानपुर

प्रतिवेदनको कार्यकारी सारांश

संविधानसभाबाट विक्रम सम्बत २०७२ मा जारी भएको नेपालको संविधानले राज्यको अधिकारलाई संघ प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहमा विभाजन गर्यो ।यसै अनुरुप तिनै तहको निर्वाचन पश्चात संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहको सरकार गठन भई क्रियाशील छ ।

संवैधानिक प्रावधान अनुसार नेपालमा ७ प्रदेश रहेका छन् । हालसम्म दुईवटा प्रदेशको नामाकरण भइसकेको छ भने प्रदेश नं. ३ सहित अन्य प्रदेशको नामाकरण हुन बाँकि छ ।

प्रदेश सरकारलाई क्रियाशील गराउने क्रममा प्रदेश नं. ३ मा झण्डै तीन दर्जन कानुनहरु तर्जुमा भएका छन् । प्रदेश सरकारलाई चलायमान गराउन केही सघीय कानुनहरु समेत तर्जुमा भएका छन । संघीय सरकारद्वारा तर्जुमा गरिएको स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०५ को उपदफा (१) बमोजिम प्रदेश तथा स्थानीय तहले गर्ने काम कारवाहीमा नीतिगत सामञ्जस्यता, योजना व्यवस्थापनमा रणनीतिक साझेदारी, साझा अधिकार क्षेत्रको प्रयोग, प्राकृतिक स्रोत साधनको उपयोग र बाडफाँड सम्बन्धी विषयमा प्रदेश र स्थानीय तहबीच समन्वय कायम गर्न प्रदेश समन्वय परिषद रहने उल्लेख छ । सम्बन्धित प्रदेशका मुख्यमन्त्रीज्यूको संयोजकत्वमा गठन हुने प्रदेश समन्वय परिषद्को बैठक उल्लिखित दफाको उपदफा (४) बमोजिम वर्षमा एक पटक बस्नु पर्ने प्रावधान रहेको छ । सोही मुताविक मिति २०७५ जेठ ७ र ८ गते प्रदेशको अस्थायी राजधानी हेटौंडामा प्रदेश समन्वय परिषद्को पहिलो बैठक सम्पन्न भएको थियो ।

ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम परिषद्को दोस्रो बैठक यहि मिति २०७६ जेष्ठ २९ र ३० गते हेटौंडामा नै आयोजना गरियो । दुईदिने सो बैठकमा मूलतः उद्घाटन सत्र र कार्यक्रम सत्रको आयोजना गरिएको थियो । कार्यक्रमको संचालन मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्का अधिकृत श्री भोला दाहालले गर्नुभएको थियो । कार्यक्रमको उद्घाटन मुख्यमन्त्री मा. डोरमणि पौडेलले गर्नुभएको थियो भने प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव श्री आनन्दराज ढकालले कार्यक्रममाथि संक्षिप्त प्रकाश पार्नुका साथै सहभागीहरुलाई स्वागत गर्नुभएको थियो । उद्घाटन सत्रपश्चात मा. मुख्यमन्त्रीज्यूको शारिरिक अस्वस्थताका कारण कार्यक्रम सत्रको अध्यक्षता आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्री श्री शालिकराम जम्कट्टेलले गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रम सत्रमा विज्ञहरुद्वारा कार्यपत्र प्रस्तुती भएको थियो । कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नेमा प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगका अध्यक्ष श्री बालानन्द पौडेल, प्रदेश नीति तथा योजना आयोगका उपाध्यक्ष डा. खिमलाल देवकोटा, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्का सचिव श्री ढुण्डी प्रसाद

निरौला, अधिवक्ता श्री खिमलाल देवकोटा र महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयका सहसचिव श्री विर बहादुर राई हुनुहुन्थ्यो । प्रस्तुतीपछि कार्यपत्रहरुमाथि छलफल भएको थियो । साथै, सहभागीहरुको तर्फबाट प्रदेशका १३ वटा जिल्लाहरुबाट जिल्ला अन्तर्गतका स्थानीय तहको प्रतिनिधित्व गर्ने गरी एक एक जनाले प्रस्तुती गर्नुभएको थियो । यसको अलावा, जिल्ला समन्वय समितिहरुको प्रतिनिधित्व गर्दै एकजना, नगरपालिका महासंघको तर्फबाट एकजना र गाउँपालिका महासंघको तर्फबाट एकजनाले पनि प्रस्तुती गर्नुभएको थियो ।

सबै प्रस्तुतीपछि बैठकले निर्णयको रुपमा ३७ बुँदे साझा प्रतिवद्धतापत्र पारित गरेको थियो । कार्यक्रमको समापन हुनुअघि बैठकका सहभागी लगायत सम्बन्धित सबैलाई मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्का सचिव श्री लक्ष्मी प्रसाद गौतमले धन्यवाद दिनुभएको थियो । सोपश्चात कार्यक्रमका अध्यक्षबाट मन्तव्यसहित कार्यक्रमको समापन भएको थियो ।

बिषय सुची

प्रतिवेदनको कार्यकारी सारांश ३

परिच्छेद एक ७

१.१ पृष्ठभूमि र बैठकका उद्देश्यहरू ७

१.२ प्रतिवेदन तयारीमा अवलम्बन गरिएको विधि ७

१.३ प्रतिवेदन तयारीको सीमा ७

परिच्छेद दुई ८

२.१ बैठकका क्रियाकलापहरुः पहिलो दिन ८

२.१.१ उद्घाटन सत्र ८

२.१.२ कार्यक्रम सत्र १०

२.३ सहभागिहरुको जिज्ञासा तथा सुझावहरु १२

२.३.१ काठमाडौं १२

२.३.२ काभ्रेपलाञ्चोक १३

२.३.३ चितवन १४

२.३.४ दोलखा १५

२.३.५ धादिङ १६

२.३.६ नुवाकोट १७

२.३.७ भक्तपुर १७

२.३.८ मकवानपुर १९

२.३.९ रसुवा १९

२.३.१० रामेछाप.. २०

२.३.११ ललितपुर २०

२.३.१२ सिन्धुपाल्चोक.. २१

२.३.१३ सिन्धुली.. २२

२.४ साझा प्रतिवद्धता पत्र जारी... २३

२.५ समापन सत्र... २३

अनुसूचीहरु २४

१)बैठकको कार्यतालिका २४

२. बैठकको निर्णयको रुपमा पारित साझा प्रतिबद्धतापत्र.............................. २६

३ चित्रसूचि.. २९

४ बैठकमा सहभागि सदस्यहरुको नामवली.. ३०

परिच्छेद एक

१.१ पृष्ठभूमि र बैठकका उद्देश्यहरू

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७५ को दफा १०५ को उपदफा (४) बमोजिम प्रदेश समन्वय परिषद्को बैठक वर्षमा एक पटक बस्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ। सोही बमोजिम मिति २०७६ जेष्ठ २९ र ३० गते प्रदेश नं. ३ मा प्रदेश समन्वय परिषदको दोस्रो बैठक सम्पन्न भयो ।

ऐनमा भएको प्रावधान परिषाद बैठकका निम्न उद्देश्यहरू रहेका छन् :-

- प्रदेश समन्वय परिषद्का सवै सदस्यको प्रतिनिधिबीच प्रत्यक्ष अन्तरक्रियामार्फत नीतिगत सामञ्जस्यता कायम गर्ने ।
- योजना व्यवस्थापनमा रणनीतिक साझेदारी गर्ने उपायहरु खोजी गर्ने ।
- साझा अधिकारक्षेत्रको विषयमा कानुन निर्माण, सोको कार्यन्वयनमा देखिएका जटिलता एवं भिन्न बुझाईलाई छलफलमार्फत निकास दिने ।
- प्राकृतिक स्रोत साधनको उपयोग र बाँडफाँड सम्बन्धी विषयमा प्रदेश र स्थानीय तहबीच समन्वय कायम गर्ने ।

१.२ प्रतिवेदन तयारीमा अवलम्बन गरिएको विधि

बैठकको सिलसिलामा मुलतः बैठकमै उपस्थित भएर वस्तुस्थितिको प्रत्यक्ष अवलोकन गरी त्यहाँ प्रस्तुत गरिएका विभिन्न कार्यपत्र एवं सहभागीहरुको सुझाव एवं मन्तब्य, अन्तरक्रिया, व्याख्यात्मक प्रस्तुतीकरण आदिको टिपोट समेतको आधारमा यो प्रतिवेदन तयार गरिएको हो । यसको अलावा गत वर्षको प्रतिवेदनका साथै सम्बन्धित ऐन कानुनको पनि यस सन्दर्भमा अध्ययन गरिएको छ ।

१.३ प्रतिवेदन तयारीको सीमा

प्रतिवेदन तयार गर्दा परिषद्का सदस्य प्रतिनिधि र विभिन्न विषय विज्ञहरुले कार्यपत्र प्रस्तुतीहरुलाई प्रमुख आधार मानिएको छ । साथै, सम्बन्धित जिल्लाका स्थानीय तहको सामूहिक छलफल पश्चात आ-आफनो प्रतिनिधिमार्फत पेश भएका सुझावहरुलाई पनि प्रतिवेदनको प्रमुख आधार मानिएको छ।

परिच्छेद दुई

२.१ बैठकका क्रियाकलापहरुः पहिलो दिन

२.१.१ उद्घाटन सत्र

प्रदेश समन्वय परिषदको दोस्रो बैठकको उद्घाटन सत्रको अध्यक्षता माननीय मुख्यमन्त्री डोरमणि पौडेलले गर्नुभएको थियो भने अतिथिको रुपमा मा. सभामुख सानुकुमार श्रेष्ठ, मा.उपसभामुख राधिका तामाङको उपस्थिति थियो । साथै, मा. आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री शालिकराम जमकट्टेल, मा.उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्री अरुण प्रसाद नेपाल, मा. आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री कैलाश ढुङ्गेल, मा. भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्री दावा दोर्जे लामा, मा. सामाजिक विकास मन्त्री युवराज दुलाल, प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव लगायत परिषद्का सदस्य प्रतिनिधिहरुको पनि उद्घाटन सत्रमा उपस्थिति थियो। यसको अलावा प्रदेश सरकारका कर्मचारीहरु र पत्रकारहरुको समेत उद्घाटन कार्यक्रममा उपस्थिति थियो ।

कार्यक्रममा स्वागत मन्तव्य एवं कार्यक्रमको उद्देश्यमाथी मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका प्रमुख सचिव श्री आनन्दराज ढकालले प्रकाश पार्नु भएको थियो। उहाँले संविधान एवं कानूनमा भएको व्यवस्था अनुरुप बैठक आयोजना गरिएको, र तीनै तहका सरकारवीचमा सहअस्तित्व, समन्वय र साझेदारीको सिद्धान्त अनुरुप कुशल एवं घनिष्ठ सम्बन्ध स्थापना गर्न, योजना व्यवस्थापनमा रणनीतिक साझेदारी एवं साझा अधिकारको चुस्त एवं प्रभावकारी कार्यन्वयनका लागि यो बैठक फलदायी हुने कुरा बताउनुभयो । वहाँले सबै स्थानीय तह एवं प्रदेश सरकारबीच प्रशासनिक संरचना, आर्थिक एवं वित्तिय सम्बन्धका विषयमा, राजनीतिक सवाल एवं विषयमा घनिष्ठ सम्बन्ध स्थापना गर्दै एकले अर्कोको अस्तित्व स्वीकार गर्न सकेमा संघीयताले लिएका परिलक्षित उद्देश्यहरु हासिल गर्न सक्ने कुरा बताउनुभयो।एक वर्षसम्म प्रदेशको आधारशीला तयार गर्नमै वितेको र सो समयमा हाम्रो सम्बन्ध उत्साहपूर्ण भएको नपाइएको, सामाञ्जस्यता कायम नभए जस्तो महशुस भएकोले यो बैठकले त्यस्ता अलमल, द्विविधाहरुलाई चिर्दै सहकार्य र सहअस्तित्वको भावनामा बृद्दि गर्ने कुरा व्यक्त गर्नुभयो।बैठकपश्चात अलमल, असमञ्जस्यता, द्विविधा निरुपणका लागि साझा प्रतिवद्धतापत्र जारी गरिने र सो प्रतिबद्धता पत्र मार्गनिर्देशक सिद्धान्तका रुपमा रहने र कार्यक्रम अवधिभर सम्पूर्णको सक्रिय सहभागिता र रचनात्मक सुझावको लागि अनुरोध गर्नुभयो।

उद्घाटन सत्रमा मन्तव्य दिने क्रममा मा. आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री शालिकराम जमकट्टेलले यो बैठकको उद्देश्य स्थानीय निकायबाट सल्लाह सुझाव संकलन गर्ने रहेको र यसले आपसमा भएका वेमेलहरुलाई चिर्ने समेत बताउनुभयो। माग भए बमोजिम नै नीति कार्यक्रम निर्माण गरिएको, केही जटिलता कानून निर्माण र कार्यन्वयन तथा बजेटका विषयमा रहेको तर त्यसले पनि चाँडै निकास पाउने; स्थानीय तह र प्रदेशबीच तालमेल हुन नसकेको, आ-आफूलाई बुझ्ने र व्याख्या गर्ने ढंग फरक रहेको; सेवा प्रवाह, विकास निर्माणमा सहकारिता हुनु पर्नेमा व्यबहारमा नमिलेको देखिएको; बजेट सहजतापूर्वक कार्यन्वयन नभएको; प्रदेश सरकारले निर्माण गर्ने कानून स्थानीय तहमा समेत कार्यन्वयन हुने भएकाले कानून निर्माण गर्दा नबाझिने तरिकाले बनाउनुपर्ने र सो सम्बन्धमा प्रदेश सरकारबाट कानून निर्माण गर्दा स्थानीय तहको सक्रिय सहभागिता आवश्यक रहेको कुरा बताउनुभयो ।

उद्घाटन सत्रकै सिलसिलामा मन्तब्य दिँदै मा. सभामुख सानुकुमार श्रेष्ठले हालसम्मको कामको समिक्षा हुन जरुरी देखिएको, प्रदेश सरकारबाट निर्मित ३१ वटा कानून पारित भइसकेका; बनाइएका कानूनको कार्यन्वयनको प्रतिवद्धता जनाउन आवश्यक रहेको; बनेका नीति तथा कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा लागू गर्न सक्नुपर्ने; Commitment Power को आवश्यकता रहेको; आर्थिक सामाजिक साँस्कृतिक रुपान्तरणमा सहकार्य आवश्यक रहेको; यो बैठकको महत्व रहेको तर यसको महत्व घटाउने बढाउने भूमिका सहभागिको नै रहेको समेत जनाउनु भयो ।

उद्घाटन शत्रको अन्त्यमा बैठकको अध्यक्ष माननीय मुख्यमन्त्री डोरमणी पौडेलले विगतको कठिनाईपूर्ण रुपमा गरिएको बैठकको व्यवस्थापनमा सुधार आएको; राजनीतिक परिवर्तन भएको छ तर आफू परिवर्तन हुन नसकेको अवस्था रहेको; आफ्नो भूमिकाबारे स्पष्ट हुन नसकेको; साझा सूचिका बारेमा अन्यौल रहेको; सवैले आफूलाई स्वतन्त्र, स्वयात्त भएका छौं भनि एकले आर्काको सम्मान नगर्ने, अस्तित्व स्वीकार नगर्ने संस्कार पनि रहेको; स्थानीय सरकारले ऐन बनाउने तर प्रदेश सरकारलाई थाहा नै नहुने अवस्था रहेको; बजेट र नीति कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने फरक फरक मिति तोकिएता पनि बजेट र कार्यक्रम दोहोरो पर्ने गरेको अबस्था रहेको; बिकासमा कसैले अवरोध गर्न नहुने कुरा बताउनुभयो। त्यसैगरी उहाँले वैदेशिक सहयोगलाई स्वीकार्ने तर प्रदेशले गर्न खोजेको सहयोगलाई किन नस्विकार्ने भनि प्रश्न समेत गर्नुभयो।त्यसै गरि स्रोतको आधारमा माग गर्ने, योजना र कार्यक्रम तय गर्नुपर्ने; सबै अधुरो छाडेर योजना/कार्यक्रम अलपत्र पार्ने, पूरा नगर्ने अवस्था अब आउन नहुने र सहकार्यका क्षेत्र धेरै हुन सक्छन त्यो क्षेत्रमा काम मिलेर गर्नुपर्ने लगायतका विचारहरु प्रस्तुत गरी उद्घाटन सत्रको अन्त्य गर्नु भएको थियो।

२.१.२ कार्यक्रम सत्र

कार्यक्रम सत्रमा देहाय बमोजिम प्रस्तुतीहरु भएको थियोः-

१. डा. खिमलाल देवकोटा- उपाध्यक्ष, प्रदेश नीति तथा योजना आयोग

प्रदेश नीति तथा योजना आयोगका उपाध्यक्ष डा.खिमलाल देवकोटाले आवधिक योजनाका सम्बन्धमा प्रदेश र स्थानीय तहवीचको पारस्परिक अन्तर्सम्बन्ध र जवाफदेहीता विषयमा आफ्नो कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो। उहाँले प्रदेश नं ३ का वस्तुस्थितिका बारेमा चर्चा गर्नुभयो। उहाँले प्रदेश नं ३ को जनसंख्या ५५ लाख जुन सम्पूर्ण देशको २१% हिस्सा रहेको, देशको कूल ग्राहस्थ उत्पादनको २१% यही प्रदेशले ओगट्ने, अरु प्रदेशको भन्दा यस प्रदेशको मानव विकास सूचाङ्क सवैभन्दा बढी रहेको; प्रति व्यक्ति आय समेत सवैभन्दा वढी रहेकोले यो प्रदेश सबैभन्दा सम्भावनायुक्त प्रदेश रहेको बताउनुभयो। उहाँले प्रदेशका स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरण प्रस्तुत गर्दै अव योजना, मध्यकालिन खर्च संरचना, कार्यक्रम आदि बनाउँदा यसप्रति ध्यान दिनु आवश्यक रहेको वताउनुभयो।

२. ढुण्डी प्रसाद निरौला-सचिव, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, प्रदेश नं ३

प्रदेश नं ३ हेटौंडाका सचिव (प्रशासन) श्री ढुण्डी प्रसाद निरौलाले संघीयताको सवलीकरणका लागि प्रदेश र स्थानीय तहबीच रणनीतिक अन्तरसम्बन्ध विषयको कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो। कार्यपत्रमा उहाँले प्रदेशको हालको अवस्था, मुख्य मुख्य जिम्मेवारी, प्रशासनिक संरचना दरबन्दी, तीन तहबीच अन्तरसम्बन्ध, कानूनी व्यवस्था र कार्यन्वयन अवस्था, संघ-प्रदेश,प्रदेश स्थानीयर तीनै तहबीचको अन्तरसम्बन्ध र चुनौती र सम्बन्ध सुधारका लागि भावी कार्यदिशा के के हुने विषयमा उजागर गर्नु भएको थियो। कार्यपत्र प्रस्तुतीकै सिलसिलामा उहाँले स्थानीय तह र प्रदेशबीचमा राजनीतिक अन्तरसम्बन्ध, वित्तिय अन्तरसम्बन्ध तथा प्रशासनिक अन्तरसम्बन्धका विषय चर्चा गर्दै हाल प्रदेश र स्थानीय तहवीचमा नीतिगत अलमल, संरचनागत अलमल, कार्यगत अलमल, व्यवहारगत अलमलहरु रहेकाले सबैको सहकार्यमा त्यस्ता अलमल चिर्नु आवश्यक रहेको बताउनुभयो।

३. वीर बहादुर राई- सहसचिव, महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय

महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयका सहसचिव श्री वीर बहादुर राईले नेपालमा वालविवाह तथा बालविवाहको विद्यमान अवस्था र कानूनी प्रावधान समसामयिक चुनौती र समाधान विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो। कार्यपत्रमार्फत उहाँले बालबालीका सम्बन्धी विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था, राज्य प्रणालीमा बाल संरक्षण संयन्त्र, बालबालिकाको

अधिकार, बाल अधिकार तथा बालकल्याण सम्बन्धी संस्थागत व्यवस्था, नेपालमा वालवालिकाको सम्बन्धमा भएका प्रगति,प्रगतिसँगै चुनौति,वालविवाहको अवस्था, वालविवाह अन्त्यका लागि रणनीति, २०७२ को जानकारी, वालविवाह अन्त्यका लागि भएका प्रयासहरु आदिको वारेमा जानकारी प्रदान गर्नुभएको थियो।

४. <u>खिमलाल देवकोटा- वरिष्ठ अधिवक्ता</u>

वरिष्ठ अधिवक्ता श्री खिमलाल देवकोटाले संविधान र प्रचलित कानून बमोजिम प्रदेशले स्थानीय तहका लागि बनाउनुपर्ने कानून, पारस्पतरिक सम्बन्ध, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहीताबारे <u>कार्यपत्र</u> प्रस्तुत गर्नुभएको थियो। उहाँले कार्यपत्रको प्रस्तुतीको क्रममा प्रदेशले बनाउनुपर्ने कानूनको सूचि, सामान्य अवधारणा, संवैधानिक बन्दोवस्त, अधिकारको सूचि र सोको वृस्तृतिकरण, संघ प्रदेश र स्थानीय तहबीच अन्तरसम्बन्ध कायम गर्ने सम्बन्धमा वनेको विधेयकका मूख्य व्यवस्था, कानून निर्माणको सम्बन्धमा आवश्यक समन्वय र अन्तरसम्बन्धबारे विधेयकको बन्दोवस्तबारे जानकारी, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ मा भएका विविध व्यवस्था, अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ मा भएका विविध प्रावधानहरु, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा भएका व्यवस्थाहरु तथा केही व्यवहारीक पक्षसहितका विषयमा चर्चा गर्नुभएको थियो।

यसरी उद्घाटन शत्रका मन्तब्य तथा विभिन्न विषयविज्ञका प्रस्तुती सहित परिषद् बैठकको पहिलो दिन अर्थात जेठ २९ गतेका सम्पूर्ण कार्यक्रम समापन भएका थिए।

दोस्रो दिनका क्रियाकलापहरु

बैठकको दोस्रो दिन पनि कार्यक्रम सत्र नियमित भएको थियो । दोस्रो दिन देहाय बमोजिम कार्यपत्र प्रस्तुत भएको थियो।

बालानन्द पौडेल- अध्यक्ष, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगका अध्यक्ष बालानन्द पौडेलले वित्तिय हस्तान्तरण, राजश्व परिचालन र प्राकृतिक स्रोतको बाँडफाँडमा अन्तरनिर्भरता र समन्वय विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो।उहाँले कार्यपत्र प्रस्तुतीका क्रममा संघीयताका सम्बन्धमा संवैधानीक एवं कानूनी व्यवस्था, तीन तहको वित्तिय स्रोत, वित्तिय हस्तान्तरणका बारेमा चर्चा गर्दै वित्तिय संघीयताका चार वटा स्तम्भहरु खर्चको बाँडफाँड, राजश्वको बाँडफाँड, अन्तर सरकार वित्तिय हस्तान्तरण र ऋणका बारेमा चर्चा गर्नुभयो।त्यसै गरी उहाँले

वित्तिय संघीयताका विषयमा भएका विविध संवैधानिक व्यवस्था, कानूनी व्यवस्था आदिका बारेमा जनाकारी दिदै वित्तिय हस्तान्तरणका प्रकारका बारेमा समेत चर्चा गर्नुभयो। उहाँले राजश्वको बाँडफाँडको आधारको सम्बोधन, राजश्व बाँडफाँडको ढाँचा,राजश्व बाँडफाँडको तरिका आदि विषयमा चर्चा गर्नुभएको थियो। उहाँको कार्यपत्रको समाप्ती पश्चात कार्यपत्र सत्रको अन्त्य भएको थियो।

२.३ सहभागिहरुको जिज्ञासा तथा सुझावहरु

प्रदेश समन्वय परिषदका सबै सदस्यहरु; ११९ स्थानीय तहका प्रमुख तथा उपप्रमुख सबैको जिज्ञासा एवं सुझाव संकलन गर्न समय व्यवस्थापनका कारण व्यावहारिक नभएकोले कार्यक्रम सत्रका अध्यक्ष मा. आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री शालिकराम जमकट्टेलको सुझाव अनुसार सम्बन्धित जिल्लाका स्थानीय प्रतिनिधिमध्ये एक जिल्ला एक प्रतिनिधिका आधारमा १३ जिल्लाका १३ प्रतिनिधि, उप-प्रमुखमध्येबाट १ जना तथा नगरपालिका संघ तथा गाउँपालिका संघका तर्फबाट १ जना गरी कुल १६ जना प्रतिनिधिले जिज्ञासा एवं सुझावहरु प्रस्तुत गर्नुभएको थियो।

सो क्रममा व्यक्त भएका जिज्ञासाहरुको सार जिल्लागत रुपमा देहाय बमोजिम छः

२.३.१ काठमाडौं

काठमाडौ जिल्लाका ११ स्थानीय तहको प्रतिनिधित्व गर्दै बुढानिलकण्ठ नगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री उद्धव खरेलले सुझाव एवं जिज्ञासा राखु भएको थियो। उहाँले प्रस्तुत गर्नु भएको जिज्ञासा र सुझावको सार देहाय बमोजिम छः-

- प्रदेश र स्थानीय तहबीच योजना निर्माण मा दोहोरो पार्न नहुने कुरामा सचेत रहनु पर्ने;
- स्थानीय तहको एकल अधिकार प्रयोगमा कटौती हुने कुरामा प्रदेशले सहयोग पुर्याउनुपर्ने;
- टेण्डरबाट योजनामा वचत रकम पुनः स्थानीय तहमा खर्च गरिने व्यवस्था हुनुपर्ने;
- योजना स्वीकृत भएका बाहेक बिचमा थप योजना वितरण गर्ने नीति लिन नहुने। थप गरिएका योजनाको जानकारी स्थानीय तहलाई दिनुपर्ने;
- बजेटको प्रतिलिपि र कार्यदिशको जानकारी छिटो स्थानीय तहमा पठाउनु पर्ने;
- प्रदेशमा छनौट हुने योजनाहरु अनिवार्य स्थानीय तहबाट प्रमाणित भएको मात्र स्वीकृत हुनुपर्ने;

- प्रदेश, जि.स.स र स्थानीय तहको संयुक्त अनुगमन मूल्याङ्कन संयन्त्र प्रभावकारी बनाउनुपर्ने;
- योजना अनुरुप पुल, स्वास्थ्य संस्था, पार्कहरु, तालिम तथा रोजगार केन्द्र, पर्यटन पूर्वाधार बनाउने क्षेत्रमा योजना छनौट गरिनुपर्ने;
- जिल्लाभरी रहेका स्थानीय तहहरुलाई समेट्ने महत्वपूर्ण योजना छनौट गर्नुपर्ने;
- प्रदेशले समस्या भएका स्थानीय तहको प्रशासनिक पूर्वाधार व्यवस्थित बनाउन प्राथमिकतापूर्वक सहयोग पुऱ्याउनुपर्ने;
- गत बर्ष भन्दा यस वर्षको प्रदेश समन्वय परिषदको वैठक व्यवस्थापनमा सुधार भएको तर वैठक वैशाख अन्तसम्ममा गर्ने व्यवस्था मिलाउन सके धेरै राम्रो हुने;
- वैठकमा प्रस्तुत भएको विषय र निर्णयहरुको प्रति सवै स्थानीय तहमा पठाइनुपर्ने;
- स्थानीय तहका प्रतिनिधिहरुको सेवा सुविधा भत्ताको सम्बन्धमा व्यवहारीक निर्णय गर्न आवश्यक रहेको;

२.३.२ काभ्रेपलाञ्चोक

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाका १३ स्थानीय तहको प्रतिनिधि गर्दै महाभारत गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री कान्छालाल जिम्बाले सुझाव एवं जिज्ञासा राखु भएको थियो। उहाँले प्रस्तुत गर्नु भएको जिज्ञासाका सार देहाय वमोजिम छः-

- बैठक अभिमूखिकरण कार्यक्रम जस्तो भयो;
- नीतिगत समस्या के के छन् ? निरुपणतर्फ बैठक उन्मुख होस;
- स्थानीय तहसँगको सुझाव संकलनबिना नीति तथा कार्यक्रम आइसक्यो, यस्तो गर्नुभएन;
- स्थानीय तहबाट पठाइएका योजना समेत नीति तथा कार्यक्रममा समावेश हुन आवश्यक छ;
- संघीय सरकारले गर्ने विकासका योजनाहरु के के हुन् नीतिगत रुपमा स्पष्ट हुनु पर्यो। जस्तै दुई प्रदेश जोड्ने विकास योजनाहरु, राष्ट्रिय गौरवका योजनाहरु आदि;
- जिल्लास्थित खारेज भएका कार्यालयहरु यो वा त्यो बहानामा संविधान र संघीयताको भावना विपरित जनप्रतिनिधिहरूलाई छल्ने ढंगबाट स्थापना भई स्थानीय तहहरुको योजना र भावना विपरित अर्को सरकारको भान हुने गरी कार्यरत रहेको (अधिकांश प्रादेशिक र डिभिजन कार्यालयहरु) । यो कार्यहरु स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुनुपर्ने;
- योजना छनौट गर्दा पहुँचको आधारमा मात्र समावेश हुने गरेको । यस्तो अवस्था रहेमा निमुखा र पहुँच नहुने जनताहरुको पछौटेपन कायम रहने;

- कर्मचारी समायोजनको नाममा भएका कर्मचारीहरु समेत अन्यत्र कार्यालयहरुमा लगेर स्थानीय तहका कार्यालयहरुमा कर्मचारी अभाव भएकाले प्रभावकारी कार्यसम्पादन हुन नसकेकोले यथाशिघ्र कर्मचारी राख्ने व्यवस्था स्थानीय तहबाटै हुने गरी कानून निर्माण गरिनु पर्ने;
- प्रदेश सरकारले बजेट बाँडफाँड गर्दा जनसंख्यालाई मात्र आधार नबनाईकन मानव विकास सूचाकांङ्क, भौगोलिक विकटता, क्षेत्रफल तथा दुर्गमताका आधारमा प्राथमिकता दिनुपर्ने;
- जिल्ला समन्वय समितिका सवालमा संविधानमा निर्देशन भए बमोजिम गर्ने;
- कतिपय स्थानीय तहहरुको लेखा परीक्षणको क्रममा नगरसभा तथा गाउँ सभा र बैठकमा भत्ताहरु वेरुजु राखीएकोले एकरुपता ल्याउनुपर्ने;
- जनप्रतिनिधिहुरुको सेवा सुविधा सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन गरी मर्यादाक्रम अनुसार सेवा सुविधाको व्यवस्था हुनुपर्ने।

२.३.३ चितवन

चितवन जिल्लाका स्थानीय तहको प्रतिनिधि गर्दै राप्ती नगरपालिकाका प्रमुख श्री प्रभा बरालले सुझाव एवं जिज्ञासा राख्नु भएको थियो।उहाँले प्रस्तुत गर्नु भएको सुझाबको सार देहाय बमोजिम छः-

- संघ प्रदेश र स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्र रहेर काम गर्नुपर्दछ। साझा सवालमा बसेर छलफल गरी निर्णयमा पुग्नु राम्रो हुन्छ;
- सहकार्य, समन्वय र सहअस्तित्व संविधानको भावना र मर्म अनुसार तीनवटै सरकार अगाडि बढ्नुपर्दछ;
- चितवनका सवै ठूला, मझौला र साना नदीहरुको तटबन्धन गर्ने योजना प्रदेश सरकारले बनाउनुपर्छ;
- एक पालिका एक खेल ग्राम, एक पालिका एक उद्योग ग्राम, एक ग्राम एक पन्ध्र शैयाको अस्पताल बनाउन प्रदेश सरकारले विशेष ध्यान दिनु पर्ने र सो सम्बन्धमा तत्काल कार्यन्वयन गर्नुपर्दछ;
- संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको वजेट कहाँ कहाँ विनियोजन गर्ने क्षेत्र र बजेट सिलिङ प्रष्टसँग छुट्टयाइदिनुपर्ने;
- विद्यालयका कार्यालय सहयोगी, बालकक्षाका शिक्षक शिक्षिकाको न्यूनतम पारिश्रमिक प्रदेशले वृद्धि गर्नुपर्यो;
- स्थानीय तहमा कर्मचारीको समस्या छ। यो समस्या समाधान गर्न प्रदेश सरकारलाई ध्यानाकार्षण गराउँदछौं;

- नि.मा.वि र मा.वि. मा दरबन्दीको व्यवस्था गर्नु पर्दछ;
- स्वयंसेविकाहरुको योगदानलाई सम्बोधन प्रदेशबाट गर्नुपर्ने;
- सुकुम्बासी र ऐलानीमा बसेका जनताको सम्बोधनमा सरकारले तत्काल पहल गरोस;
- चितवनको नदीजन्य पदार्थको मूल्य अत्यन्त महंगो भएको हुँदा उचित मूल्यको व्यवस्था गर्नको लागि अनुरोध गर्दछौं;
- आर्थिक उत्पादन गर्ने ठूला उद्योगहरु जनता, स्थानीय तह र प्रदेश सरकारको लागत सहभागितामा खोल्नुपर्दछ।

२.३.४ दोलखा

दोलखा जिल्लाका ९ वटा स्थानीय तहको प्रतिनिधि गर्दै जिल्ला समन्वय समिति दोलखाका प्रमुख श्री डवल पाण्डेले सुझाव एवं जिज्ञासा राख्नु भएको थियो। उहाँले प्रस्तुत गर्नु भएको सुझाबको सार देहाय बमोजिम छः-

- संघीयताको मर्म र भावना विपरित प्रदेश सरकारले स्थापना गरेका कार्यालयहरुको पूनःसंरचना गर्नुपर्ने। यसका लागि पहिलो विकल्पका रुपमा स्थानीय तहमा नै इकाइहरु समायोजन हुनुपर्यो; दोस्रो विकल्पका रुपमा जिल्लामा केन्द्रीत रहनुपर्यो र तेस्रो विकल्पका रुपमा प्रदेश राजधानीमै राख्नुपर्यो;
- गाउँ सभा/नगर सभा/जिल्ला सभाबाट पारित गरी प्रोजेक्ट वैङ्कको रुपमा प्राथमिकिकरण गरी योजनाहरुमा मात्र प्रदेश सरकारले बजटेमा समावेश गर्ने, व्यक्तिले टिपाइएको योजना हुन नहुने;
- कम्तीमा १ करोडभन्दा माथिका योजना मात्र प्रदेश सरकारद्वारा सञ्चालन गर्ने। सोभन्दा साना योजनाहरु पालिकालाई नै जिम्मेवारी दिनुपर्ने;
- बजेट सिमा तोक्नुपर्ने;
- सशर्तभन्दा समानिकरण अनुदान स्थानीय तहलाई बढी उपलब्ध गराउँदा राम्रो हुने;
- प्रदेश सरकारबाट पालिकालाई उपलब्ध गराइने विकास बजेट आ.व को प्रथम चौमासिकमा नै उपलब्ध गराउँदा कार्यनवयन गर्न राम्रो हुने;
- विभिन्न आयोजना हरुको DPR निर्माण गर्दा आवश्यक वजेट स्थानीय तहलाई हस्तानतरण गर्नुपर्ने। प्रदेशबाट भएका परामर्शदाताहरुले तल स्थानीय तहसँग समन्वय नगरेकाले दोहोरीने सम्भावना रहेको;
- प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन गरिने आयोजनाहरुको डिजाइन/लागत अनुमान लगायतका प्राविधिक कार्यहरु स्वयं प्रदेश कार्यालयहरुले गर्नुपर्यो।

- पालिकाहरुको संरचना, वडा कार्यालयहरुको भवनहरु, पर्या-पर्यटनमा आधारित संरचनाहरु, खेल मैदान, चिडियाखान, हेली प्याड, मिनि एयरपोर्ट निर्माण गर्दा विद्यमान वन ऐन वाधक भएकाले प्रदेश वन ऐनमा स्पस्ट उल्लेख गर्नुपर्ने;
- दोलखाको जिरी नगरपालिकामा रहेको जिल्ला अस्पताल ५१ शैयाको निर्माणाधिन चरणमा रहेको छ। त्यसको सम्पूर्ण व्यवस्थापन प्रदेश सरकारले गर्नुपर्यो। साथै सदरमुकाममा रहेको प्रस्तावित चरिकोट अस्पतालको स्तरवृद्धी गरी (१०० वेडको) प्रदेश सरकारले गर्नुपर्यो।
- जिल्ला सदरमुकाममा आश्रयको लागि Safe House को आवश्यकतालाई ध्यानमा राखी प्रदेश सरकारबाट निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिनुपर्ने;
- महालेखाबाट गरिएको लेखा परीक्षणमा टोली नै पिच्छे फरक फरक मापदण्ड/विधि अपनाइयो।त्यो ठिक भएन। स्थानीय तहले गरेको खर्चमा एउटै प्रकृतिमा पनि कुनै टोलीले बेरुजु देखाउछ कुनै टोलीले वेरुजु देखाउदैन;
- प्रदेश सरकार प्रदेश सभा सदस्य र पदाधिकारीको पारिश्रमिक सुविधा ऐनको दफा १० मा चाडपर्व खर्चको व्यवस्था छ। स्थानीयलाई खै?

२.३.५ धादिङ

धादिङ जिल्लाका स्थानीय तहको प्रतिनिधि गर्दै धुनीवेशी गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री बालकृष्ण आचार्यले सुझाव एवं जिज्ञासा राखु भएको थियो।उहाँले प्रस्तुत गर्नु भएको वुझावका सार देहाय वमोजिम छः-

- प्रदेशको समग्र विकासको लागि शिक्षा, स्वास्थ्य, युवा तथा खेलकूद, महिला तथा वालवालिका, भाषा संस्कृति लगायत सामाजिक विकासका आयामहरुको विकास अपरिहार्य देखिन्छ;
- कर्मचारीको व्यवस्था छिटो गरिदिनु पर्यो;
- स्थानीय तहमा कर्मचारीको शिघ्र व्यवस्थापन गर्नुपर्यो;
- न्यायिक समितिलाई प्रभावकारी बनाउन कानून अधिकृत सहितको इजलासको व्यवस्था यथाशिघ्र प्रदेश सरकारले गरिदिनुपर्यो;
- प्रदेशका विषयगत कार्यालयहरुको समन्वयकारी भूमिका होस;
- स्थानीय तहको कार्यालय भवन निर्माण गर्न प्रदेशले समन्वय गरोस।जग्गा प्राप्तिको प्रकृया झन्झटिलो भयो;
- प्रदेशका योजना पालिकासँग समन्वय गरी कम्तिमा २/३ वटा जति देखिने योजना ल्याओस;
- खुद्रे योजनामा प्रदेश नअल्मलियोस;

- समानिकरण अनुदान समयमै स्थानिय निकायमा पठाइयोस;
- बाझो जमिन भाडामा दिएर प्रयोगमा ल्याउने वातावरण मिलाइओस;

२.३.६ नुवाकोट

नुवाकोट जिल्लाका स्थानीय तहको प्रतिनिधि गर्दै तार्केश्वर नगरपालिकाकी उपाध्यक्ष श्री तारादेवी रिमालले सुझाव एवं जिज्ञासा राखु भएको थियो। उहाँले प्रस्तुत गर्नु भएको सुझावको सार देहाय बमोजिम छः-

- साझा अधिकारका विषयमा छिटोभन्दा छिटो कानून बनाउन समन्वय गर्न आवश्यक, कानून तर्जुमा गर्न ढिलाई भएकाले समस्या उत्पन्न भएको;
- बजेट बिनियोजन र कर्मचारी व्यवस्थापन गर्दा स्थानीय निकाय सँग प्रदेश सरकारसँग समन्वय गर्नुपर्यो;
- स्थानीय तहमा न्याय सम्पादनको लागि एक जना कानून अधिकृत र इजलास व्यवस्थापन प्रदेशले गर्नुपर्ने;
- प्रदेशले बजेट विनियोजन पूर्व बजेट कार्यान्वयनको कार्यविधी उपलब्ध गराउनुपर्ने र फेरबदल भएमा १५ दिन अगावै जानकारी हुनुपर्ने;
- जिल्लामा भएका विभिन्न प्रदेशका कार्यालयहरु स्थानीय तहमा पठाउनुपर्ने;
- बहुवर्षिय योजना निरन्तरताको लागि अख्तियारी प्राप्त हुनुपर्ने र सो बजेट स्थानीय तहमा नै रहनुपर्ने;
- स्थानीय तहका पदाधिकारीहरुको बैठक भत्ता सम्बन्धित ऐनमा संशोधन गरी व्यवस्था गरिनुपर्ने;
- न्यायिक समितिलाई शसर्त अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था हुनुपर्ने;
- कर र गैर कर यथाशिघ्र एकिन हुन पर्ने;
- त्रिशुली अस्पताल अस्तव्यस्त भएकाले यथाशिघ्र जनशक्ति व्यवस्थापन तर्फ ध्यान दिनु पर्ने

२.३.७ भक्तपुर

भक्तपुर जिल्लाका स्थानीय तहको प्रतिनिधित्व गर्दै भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख श्री सुनिल प्रजापतिले सुझाव एवं जिज्ञासा राखु भएको थियो। उहाँले प्रस्तुत गर्नु भएको सुझावको सार देहाय बमोजिम छः-

- बैठक प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत हुनुभन्दा १५ दिन अगाडि बस्नुपर्थ्यो;

- बैठक अन्तरक्रियात्मक हुनुपर्नेमा अलि बढी प्राज्ञिक लाग्यो;
- प्रदेश ३ को बजेट २६ प्रतिशतमात्रै खर्च भएको सुनिएको छ। यसको कारणबारे समीक्षा गरेर आगामी वर्षको बजेट बनाउनुपर्ने;
- संघ र प्रदेश आ-आफ्नो क्षेत्रभित्र रही नीति निर्माणमा केन्द्रीत भएर विकास बजेट स्थानीय तहमा पठाउने व्यवस्था गरियो भने आजकोभन्दा विकास तीव्र गतिमा अगाडि बढ्ने ;
- स्थानीय तह बलियो भए प्रजातन्त्र बलियो हुन्छ। केन्द्रको अधिकार प्रदेशसम्म मात्रै लगाउने सोच गाउँ गाँउमा सिंहदरबार पुर्याउने नारा विपरित छ;
- सांसदहरु विकासे कार्यकर्ताको रुपमा सक्रिय हुनु उचित होइन;
- स्थानीय तहको आवश्यकतालाई प्राथमिकता दिएर तहको क्षमता समेतलाई ध्यानमा राखेर बजेट विनियोजन हुन आवश्यक छ;
- प्रदेशको सन्तुलित विकास हाम्रो साझा उद्देश्य हुनुपर्दछ। साझा उद्देश्यका लागि संविधानको भावना अनुसार स्वयत्तता हुनुपर्छ।काठमाडौं केन्द्रित विकासलाई देशको सन्तुलित विकासमा रुपान्तरण गर्नु हो ।सा-साना कामको लागि नेता वा मन्त्रीहरुको चाकडी गर्नुपर्ने प्रथाको अन्त्य गर्नु हो;
- प्रदेश र स्थानीय तह केन्द्रको मातहतमा चल्ने, निर्देशन पालना गर्ने इकाई होइनन।केही समयअघि प्रम ओलीले प्रदेश र स्थानीय तहलाई संघको इकाइको रुपमा व्याख्या गर्नु भयो। त्यसमा आपत्ति छ;
- आम्दानी जति गुठीले संकलन गर्ने, चाडपर्व, जात्रा-संस्कृति सञ्चालनमा ध्यान नदिने हुँदा गुठी संस्थाहरुलाई खारेज गर्नुपर्दछ;
- सरकार ठेकेदारको घेरामा छ। कमसल निर्माण गरेर देशको ढुकुटी लुटिरहेको ठेकेदारसामु सरकारले आत्मसमर्पण गर्यो। यसले राम्रो गर्दैन;
- प्रदेश भरी हाम्रा सम्पदाहरु धेरै छन्। प्रदेश सरकारले उचित बजेट र काठ सहज उपलब्ध हुने व्यवस्था गर्नुपर्छ;
- सम्पदाको मौलिकता जोगाउने हो भने स्थानीय जनताकै उपभोक्ता समितिमार्फत काम गर्न दिन आवश्यक छ।उपभोक्ता समितिमार्फत काम गराउँदा सम्पदाप्रति अपनत्व कायम हुने, मौलिक स्वरुपको संरक्षण हुने र स्थानीयले रोजगारी पाउने हाम्रो अनुभव छ।
- योजना बनाउँदा ५ करोड रुपैयाँभन्दा कमको स्थानीय तहले २५ करोड रुपैयाँसम्म प्रदेशले र २५ करोड रुपैयाँमाथिको योजना संघले गर्ने गरेको खण्डमा योजनाहरुको कुनै अस्पस्टता हुदैन;

२.३.८ मकवानपुर

मकवानपुर जिल्लाका स्थानीय तहको प्रतिनिधित्व गर्दै भिमफेदी गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री हिदम लामाले सुझाव एवं जिज्ञासा राखु भएको थियो। उहाँले प्रस्तुत गर्नु भएको जिज्ञासाको सार देहाय बमोजिम छः-

- स्थानीय तह र प्रदेशको विकासको मापदण्डमा एकरुपता बनाउनुपर्यो;
- योजना कार्यान्वयनको कार्यविधि समयमै पुगोस;
- प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको बजेट ल्याउने समय अन्तर प्रयाप्त चाहियो;
- क्रसर उद्योग सञ्चालनको मापदण्ड बनाइयोस;
- लोकसेवाको विज्ञापन तत्काल लागू गर्ने पहल गरियोस;
- स्थानीय तहले बनाएको मापदण्ड अनुरुप प्रदेशले काम गर्न पर्ने कि नपर्ने?
- प्रदेशले आफ्नो संरचना कहिले सम्म तयार गर्दछ ?

२.३.९ रसुवा

रसुवा जिल्लाका स्थानीय तहको प्रतिनिधित्व गर्दै गोसाइकुण्ड गाउपालिकाका अध्यक्ष श्री सीताकुमारी पौडेल अधिकारीले प्रस्तुत गर्नु भएको जिज्ञासा र सुझावको सार देहाय बमोजिम छः-

- खानेपानी डिभिजन धादिङमा भएकाले लाङटाङ सम्मका जनतालाई धेरै गाह्रो भयो;
- प्रदेश मन्त्रालय अन्तरगतका पूर्वाधार विकास कार्यालयमा ससर्तमा पठाइएका योजनाहरु गाउँपालिकालाई थाहा नदिई कामको बारेमा बुझ्न जाँदा उल्टै अधिकार नभएको भनेर कर्मचारीले जनप्रतिनिधिलाई समेत थर्काएको अवस्था छ,
- कृषि ज्ञान केन्द्र जिल्लामै स्थापना गर्नुपर्ने;
- न्यायिक समितिलाई व्यवस्थापन गर्नुपर्ने;
- स्थानीय तहमा न्यायिक समितिको बैठक को भत्ता र गाउँ कार्यपालिकाको बैठक भत्तामा भिन्नता किन?
- प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन भएको योजनाको अनुगमन गाउँपालिकाको अनुगमन समितिले गर्नु पर्ने कि नपर्ने ?
- नापी तथा मालपोत कार्यालयहरु स्थानीय तहमा नै व्यवस्था हुनुपर्ने;
- प्रदेश नं ३ भर भूमिको समस्या समाधान गर्न पुनः नापी गरिनुपर्ने;
- न्यायिक समितिलाई कार्य सम्पादन गर्न अधिकृत स्तरको कर्मचारी तथा अन्य व्यवस्थापनलाई प्रेरणा दिनुपर्ने;
- जनप्रतिनिधिहरुको पारिश्रमिक र मर्यादाक्रमलाई ध्यान दिनुपर्ने;

- प्रदेशको बजटे र कार्यक्रम पछी परेका क्षेत्रलाई मध्यनजर गरी समानुपातकि ढंगले वितरण होस;
- गोसाइकुण्ड केबलकार गोसाईकुण्डको धुन्चेदेखी नै हुनु पर्ने र सम्बन्धित गाउँपालिकालाई संलग्न गराउनुपर्ने;
- रसुवाको स्थानिय तहको आफ्नै जग्गा नभएको हुँदा गाउँपालिकाको केन्द्र तोकी कार्यालय बनाउन ज्यादै समस्या भएको छ;
- लेखापरीक्षण व्यवस्थित भएन, कर्मचारीको मनोमानी भयो।

२.३.१० रामेछाप

रामेछाप जिल्लाका वटा स्थानीय तहका प्रतिनिधि खाँडादेवी गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री प्रेम तामाङ्ले प्रस्तुत गर्नु भएको सुझावको सार देहाय बमोजिम छः-

- योजना छलफलको जानकारी सहित समावेश गराउनुपर्ने;
- सुख्खाग्रस्त क्षेत्रलाई उचित निराकरण गर्नुपर्ने;
- मुख्यमन्त्रीले स्थानीय तहका प्रमुखहरु राजा जस्तो भएको भन्ने कुराको विरोध र शब्द फिर्ता लिन माग;
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी ऐनमा आधारभूत स्वास्थ्य संस्था दर्ता प्रदेशमा गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिनुले स्थानीय तहको अधिकार हस्तक्षेप भएको;
- ढुंगा, गिट्टीको राजश्व बाँडफाँड(६०/४०) ठीक भएन सवै स्थानीय तहमा हुनुपर्ने;
- हिजोको स्थानीय निकायलाई जस्तो अहिलेको स्थानीय तहलाई व्यवहार गरियो;
- पहिलेकै जस्तो सांगठनिक संरचनाले निरन्तरता पाइरहेको;
- रामेछाप जिल्लामा विशेष खालका योजना आउनुपर्दछ।

२.३.११ ललितपुर

ललितपुर जिल्लाका स्थानीय तहको प्रतिनिधित्व गर्दै महांकाल नगरपालिकाका प्रमुख श्री रामचन्द्र दाहालले देहाय बमोजिम सुझाव एवं जिज्ञासा राख्नु भएको थियो :-

- प्रदेश समन्वय परिषदको बैठक समय अनुकुल भएन। नीति कार्यक्रम तथा बजेट बनाउनु अगावै हुनुपर्ने;
- बैठक बैठक जस्तो भएन। यो कार्यकारी बैठक हुनुपर्यो।मन्त्रालयका मन्त्री, विभिन्न समितिको प्रतिनिधि र परिषद् सदस्यहरुको विच छलफल हुनुपर्छ;
- योजना तर्जुमा बजेट बिनियोजन संस्थागत हुनुपर्यो। समयमा नै बजेट निकासा गर्नुपर्यो;

- सार्वजनिक जग्गामा कुनै संरचना बनाउनको लागि बजेट विनियोजन गर्दा जग्गाको अवस्थिति निक्यौंल गरेर मात्रै बजेट विनियोजन हुनुपर्ने;
- सरकारी भवन बनाउनको लागि सार्वजनिक जग्गामा उपलब्ध हुने व्यवस्था गर्नुपर्ने;
- प्रदेश सरकारबाट विनियोजन गरिएका ठूला योजना बहुवर्षिय हुनुपर्ने;
- जनसहभागिताको विषयमा तीनवटै सरकारमा एकरुपता हुनुपर्ने;
- जनप्रतिनिधिको सेवा सुविधामा अन्य प्रदेशको तुलनामा कमी रहेकोले कानूनमा संशोधन हुनुपर्ने;
- सहकार्य, सहअस्तित्व र समन्वय भन्ने शव्दावली प्रदेशमा लागू नभएको;
- सदरमुकाम देखी स्थानीय तह सम्म जोड्ने बाटो निर्माणमा स्थानीय सहभागिता हुनुपर्ने;
- न्यायिक समितिमा कानून अधिकृतको व्यवस्था हुनुपर्ने। साथै न्याय सम्पादन कार्यमा प्रदेश सरकारले बनाएको कानून बमोजिमको समयानुसार कार्य सम्पादनको समय सिमा नपुग भएकाले बढीमा आठ पटकसम्म भत्ता सिमा बढाउनु पर्ने;
- स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिको सचिवालय बनाउनुपर्ने। सो कार्यको लागि प्रदेश सरकारले कानूनमा व्यवस्था गर्नुपर्ने । साथै प्रमुख उप-प्रमुख, अध्यक्ष र उपाध्यक्षलाई स्वकीय सचिवको व्यवस्था गर्नुपर्ने;
- जनसंख्याको आधार मानेर कार्यक्रम बनाउँदा २०६८ को जनगणना लाई आधार बनाउँदा स्थानिय तहमा मर्का पर्न गएकोले स्थानीय तहको जनगणनालाई मान्यता दिनुपर्ने र त्यसको लागि प्रदेश सरकारले कानूनी व्यवस्था गर्नुपर्ने;
- तत्काल स्थानीय सरकारको भवन निर्माणको लागि सार्वजनिक जग्गा/सरकारी जग्गाको व्यवस्था गर्ने;
- सामुदायिक वन र सरकारी वनको सम्बन्धमा स्थानीय सरकारको अनुमति विना सामुदायिक वनहरु उपभोक्ता समितिहरुलाई दिन पाउने व्यवस्था होस;
- विशेष बजेट निकाशा हुँदा साथमा कार्यविधि सँगै पठाइयोस।

२.३.१२ सिन्धुपाल्चोक

सिन्धुपाल्चोक जिल्लाका स्थानीय तहको प्रतिनिधित्व गर्दै मेलम्ची नगरपालिकाका प्रमुख श्री डम्बर बहादुर अर्यालले सुझाव एवं जिज्ञासा राख्नु भएको थियो। उहाँले प्रस्तुत गर्नु भएको सुझावको सार देहाय बमोजिम छः-

- प्रदेश सरकारबाट विनियोजित साना परियोजनाहरुको कार्यान्वयन सम्बन्धित पालिकाहरुमै गर्नु पर्ने;

- अनेकौ डिभिजनको नाममा स्थापना हुदै गरेका विभिन्न कार्यालयहरु बन्द गरी प्रभावकारी कार्यन्वयनका लागि स्थानीय तहमा शाखाको रुपमा विकास गर्नुपर्ने;
- सार्वजनिक जमिनहरुको उपयोग गर्ने अधिकार सम्बन्धित पालिकाहरुलाई दिनु पर्ने;
- सडकहरुको पहिचान गरी संघ, प्रदेश र स्थानीयतहलाई जिम्मेवारी विभाजन गर्नुपर्ने;
- ऐतिहासिक गुम्बा, मन्दिर, खेलकूद, सिँचाई खानेपानीका योजनाहरु अन्यौलमा छन् किनिकि सम्बन्धित कार्यालयहरुले पालिकाहरुलाई जानकारी सूचिहरु हस्तानतरण गरेका छैनन;
- प्रदेशको नीति तथा कार्यक्रममा पालिका प्रशासकिय भवन वडा कार्यालयहरु निर्माण प्राथमिकतामा नरहेको;
- राष्ट्रिय निकुञ्ज शिवपुरी, लाङटाङ,गौरीशंकर संरक्षित क्षेत्रबाट संकलित राजश्व सम्बन्धित पालिकालाई नै प्रदान गर्नुपर्ने;
- न्यायिक समितिले सम्पादन गरेको मुद्दाहरुको शुल्कदर वृद्धि गरिनुपर्ने;
- निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुले लिएको वैठक भत्तामा लगाएको वेरुजु खारेज गरि जनप्रतिनिधिहरुलाई व्यवस्था गरिएको बैठक भत्ताको निरन्तरता गर्नु पर्ने;
- जनप्रतिनिधिहरुको नयाँ मर्यादाक्रम अनुसारको सुविधा व्यवस्था गर्नु पर्ने र मर्यादा नतोकिएकाहरुको मर्यादाक्रम अविलम्ब तोकिनुपर्ने;
- जिल्ला सिमा विवादको समस्या समधान गर्न तुरुन्त टोली खटाई समधानको प्रयास गर्नुपर्ने;
- कृषि भेटेरनरीको प्रविधिकको अभाव भएको हुँदा सो को व्यवस्था गर्नु पर्ने;
- घरेलु तथा साना उद्योगहरु दर्ता तथा सो को व्यवस्थापन गर्न स्थानीयतहहरुमा पालिका घरेलु शाखाहरुको विस्तार गर्नुपर्ने।

२.३.१३ सिन्धुली

सिन्धुली जिल्लाका स्थानीय तहको प्रतिनिधित्व गर्दै कमलामाई नगरपालिकाका प्रमुख श्री खड्ग बहादुर खत्रीले निम्न सुझाव एवं जिज्ञासा राख्नु भएको थियो :-

- बैठक कार्यार्थ भएन मानार्थ र बोधार्थ जस्तो भयो;
- तथ्याङ्क संकलनमा समन्वय भएन;
- बैठक समय सान्दर्भिक भएन;
- प्राविधिक कर्मचारी पाइएन/दक्ष जनशक्ति दिइयोस प्रदेश सरकारले;
- स्थानीय तहसँग सहकार्य गरेर योजना छनौट आवश्यक छ;
- वडा सदस्यले पाउनुपर्ने सुविधाको सुनिश्चितता गरियोस;

- प्रदेश सरकारमा रहने कार्यालयहरुको वितरण वैज्ञानिक भएन(स्थानीय मातहत हुनुपर्यो)
- सुकुम्बासी समस्या समाधान आगामी योजनामा ल्याउनुपर्ने;
- समपुरक कोषलाई बहुवर्षिय योजनामा राखेर फ्रिज नहुने व्यवस्था मिलाउन पर्यो ।

यसैगरी गाउँपालिकाका उपाध्यक्षहरुको तर्फबाट श्री दिपशिखा न्यौपाने, नगरपालिकाका उपप्रमुखहरुको तर्फबाट हेटौंडा उपमहानगरपालिकाका उपप्रमुख श्री मिना कुमारी लामा, , निलकण्ठ नगरपालिकाका प्रमुख श्री भीम प्रसाद ढुङ्गाना, गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघका अध्यक्ष श्री होमनारायण श्रेष्ठ, नगरपालिका महासंघका उपाध्यक्ष श्री कविता ढुङ्गाना, जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुरका प्रमुख श्री रघुनाथ खुलाल लगायतले आआफ्ना धारणाहरु राखु भयो ।

२.४ साझा प्रतिवद्धता पत्र जारी

कार्यक्रमको अन्तमा ३७ बुँदे साझा प्रतिवद्धतापत्र जारी गरिएको थियो । यो प्रतिवद्धतापत्र बैठकको निर्णयको रुपमा रहेको छ ।

२.५ समापन सत्र

कार्यक्रमको समापनको क्रममा माननीय आर्थिक मामिला मन्त्री कैलाशप्रसाद ढुङ्गेलले तीनै तहका सरकारले आआफ्नो कार्यक्षेत्रका आधारमा समन्वयात्मक ढंगले कामगर्नु पर्ने वताउंदै प्रदेश समन्वय परिषद्को बैठकले यसमा योगदान पुर्याउने बताउनु भयो । मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रपरिषदका कानून सचिव श्री लक्ष्मी प्रसाद गौतमले सबै सहभागीहरुलाई धन्यवाद दिनुभएको थियो भने समापन मन्तव्यसहित कार्यक्रमका अध्यक्षले दुईदिने बैठक समापन भएको घोषणा गर्नुभएको थियो ।

अनुसूचीहरु

१)बैठकको कार्यतालिका

प्रदेश समन्वय परिषद्को दोस्रो बैठक
३ नं. प्रदेश, हेटौंडा

पहिलो दिनको कार्यक्रम
मिति २०७६ ज्येष्ठ २९ गते

कार्यक्रम सञ्चालक- उपसचिव श्री भोला दाहाल, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, हेटौंडा

क्र.सं.	बजे	विवरण	निर्धारित समय	कैफियत
१	७:०० – ९:००	सहभागीहरुको नाम दर्ता र चियापान एवम् विहानको खाजा	२ घण्टा	
२	९:०० –११:००	**उद्घाटन सत्र**	१.५ घण्टा	
	९:०० –१०:४५	**आसन ग्रहण** अध्यक्षता, माननीय मुख्यमन्त्री श्री डोरमणि पौडेलज्यू अतिथि, माननीय सभामुख श्री सानु कुमार श्रेष्ठज्यू		
		राष्ट्रिय गान		
		ज्ञात अज्ञात शहीदहरुप्रति मौन धारण	१ मिनेट	
		सहभागीहरुलाई स्वागत एवम् परिषद्को बैठकबारे संक्षिप्त प्रकाश	१५ मिनेट	
		कार्यक्रमका अध्यक्ष एवम् माननीय मुख्यमन्त्री श्री डोरमणि पौडेलज्यूद्वारा गमलामा पानी हालेर कार्यक्रमको समुद्घाटन	३ मिनेट	
		प्रदेश तीनस्थित स्थानीय तहहरुको वस्तुस्थिति विवरण, २०७६ सार्वजनिकीकरण	२ मिनेट	
		मन्तव्य	१५ मिनेट	
		अतिथि मन्तव्य	१५ मिनेट	
		उद्‌घाटन सत्रको समापन	१५ मिनेट	
		चियापान	३० मिनेट	
		प्रथम सत्र कार्यपत्र प्रस्तुतीकरण		
३	१०:४५-११:४५	आवधिक योजनाका सम्बन्धमा प्रदेश र स्थानीय तहवीचको पारस्परिक अन्तर्सम्बन्ध र जवाफदेहिता माननीय उपाध्यक्ष डा. खिमलाल देवकोटा प्रदेश	१ घण्टा	
४	११:४५-१:३०	दिवा खाना	१ घण्टा ४५ मिनेट	
५	१:३०-२:३०	संघीयताको सवलीकरणका लागि स्थानीय तह र प्रदेश बीच नीतिगत तथा कार्यगत अन्तर्सम्बन्ध र रणनीतिक साझेदारी श्री ढुण्डीप्रसाद निरौला, सचिव, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	१ घण्टा	
६	२:३०-२:४५	चियापान	१५ मिनेट	

७	२:४५-३:४५	वालविवाहमुक्त प्रदेश घोषणा अभियान (वालविवाहको विद्यमान अवस्था, कानुनी व्यवस्था र समसामयिक चुनौति र समाधान) सहसचिव श्री वीर बहादुर राई,महिला वालवालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	१ घण्टा	
८	३:४५-४:४५	प्रदेश सरकारले स्थानीय तहको लागि बनाउनु पर्ने कानुनको पालना, पारस्परिक अन्तर्सम्बन्ध, जिम्मेवारी एवम् जवाफदहिता संविधान सभा सदस्य एवम् वरिष्ठ अधिवक्ता श्री खिमलाल देवकोटा	१ घण्टा	
९	४:४५-५:४५	समग्र विषयमा सुझावमूलक अन्तरक्रिया, जिज्ञासा र छलफल एवम् प्रत्येक जिल्लाको प्रतिनिधित्व हुने गरी १३ वटा समूह र जिल्ला समन्वय समितिका सभापतिहरुको तर्फबाट १ गरी १४ वटा समूह निर्माण र छलफल	१ घण्टा	
१०	६:०० बजेदेखि	रात्री खाना	-	

दोस्रो दिनको कार्यक्रम
मिति २०७६ ज्येष्ठ ३० गते

क्र.सं.	बजे	विवरण	निर्धारित समय	कैफियत
१	७:३०-९:००	विहानको खाजा र चिया	१.५ घण्टा	
		दोस्रो सत्र कार्यपत्र प्रस्तुतीकरण		
२	९:००-१०:००	तीन तहका सरकार बीच प्राकृतिक श्रोतसाधनको समुचित उपयोग तथा राजश्वका श्रोतहरुमाथिको अन्तरनिर्भरताका सम्बन्धमा देखिएका समस्या र चुनौतिको रणनीतिक व्यवस्थापन श्री बालानन्द पौडेल, माननीय अध्यक्ष, राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोग	१ घण्टा	
३	१०:००-११:३०	समग्र विषयमा सुझावमूलक अन्तरक्रिया, जिज्ञासा र छलफल	१.५ घण्टा	
४	११:३०-१२:४०	सहभागीको तर्फबाट मन्तव्य १३ जनाबाट जिल्लागत प्रस्तुती १ जनाबाट जिल्ला समन्वय समितिका तर्फबाट प्रस्तुती अन्य मन्तव्य	प्रति वक्ता बढीमा दश मिनेट	
५	१२:४०-२:००	दिवा खाना	१ घण्टा २० मिनेट	
६	२:०० — ४:००	समापन समारोह माननीय सामाजिक विकास मन्त्री युवराज दुलालबाट साझा प्रतिवद्धता जारी सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन श्री लक्ष्मीप्रसाद गौतम, सचिव (कानुन), मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय कार्यक्रम सत्रका अध्यक्ष एवम् माननीय आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्री श्री शालिकराम जम्कट्टेलज्यूबाट परिषद्को बैठक समापन	प्रति वक्ता १० मि	
चियापान				

२. बैठकको निर्णयको रुपमा पारित साझा प्रतिबद्धतापत्र

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०५ को व्यवस्था अनुसार गठित प्रदेश नं. ३, प्रदेश समन्वय परिषद्को ऐतिहासिक महत्त्वको दोश्रो बैठक २०७६ साल जेष्ठ २९ र ३० गते हेटौंडामा सफलतापूर्वक सम्पन्न भयो । यस महत्वपूर्ण घडीमा बैठकका महत्वपूर्ण निष्कर्ष सहित प्रदेश तथा स्थानीय तहको साझा प्रतिबद्धता जारी गरेका छौं ।

जनक्रान्ति र बलिदानीपूर्ण संघर्षको परिणामस्वरुप गठित जनताले देख्न र भेट्न सक्ने जनताका सबैभन्दा नजिकका स्थानीय र प्रदेश सरकार भएको धरातलीय यथार्थतालाई आत्मसात गर्दै, आपसी हार्दिकता, विश्वास र सुसम्बन्धलाई अझ सुदृढ र खँदिलो बनाउँदै सरकारको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न यो बैठक कोशेढुङ्गा सावित हुनेमा विश्वस्त हुँदै, संघीयताको मर्म, संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको क्षेत्राधिकार एवं कर्तव्यको बुझाईमा अझ एकरुपता कायम गरी कार्यसम्पादनका जटिलताहरुलाई चिर्दै प्रदेश तथा स्थानीय तहको समृद्धि तथा खुसीको लागि उज्यालो सम्भावना सहित समृद्धिको मार्गचित्र कोर्न प्रदेश नम्बर ३ का लागि मार्गदर्शकका रुपमा रहेका देहायका प्रतिवद्धताहरुलाई कार्यान्वयन गर्न दृढ संकल्पित छौं :-

१) प्रदेशको नीति तथा कार्यक्रमको कार्यन्वयनमा सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तलाई आत्मसात गरी तीनै तह बीचको सम्बन्धलाई अझ प्रभावकारी र प्रगाढ बनाउँदै विकासको साझा लक्ष्य प्राप्ति तर्फ उन्मुख हुन,

२) संविधान प्रदत्त अधिकारको प्रयोग र कर्तव्य निर्वाहमा सहजीकरण, सहयोग र सम्मान गर्न,

३) आम नागरिकलाई संघीयताको मर्म र उद्देश्य व्यापक रुपमा जानकारी गराउन प्रदेश र स्थानीय सरकारको उपस्थितिलाई देख्न र महसुस गर्न सकिने बनाउन,

४) सुरक्षा व्यवस्थालाई जनस्तरसम्म मजबुत र सुदृढ बनाउन स्थानीय तहसँग सहकार्य गर्ने नीतिको अवलम्बन गर्न,

५) प्रदेश कानुनको कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता ल्याउन र संविधान प्रदत्त प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकारको सूचीको विषयमा कानुन बनाउँदा आपसी छलफल, सहकार्य र समन्वय गर्न,

६) प्रदेश तथा स्थानीय तहवाट निर्मित कानूनहरुवीच अन्तरसम्बन्ध स्थापित गर्न स्थानीय तहले तर्जुमा गरेका कानूनहरु मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा समयमै पठाउने व्यवस्था मिलाई एकीकृत अभिलेख राख्न,

७) कानुन बमोजिम तोकिएका कर तथा गैरकर रकम विभाज्य कोष, प्रदेश सञ्चित कोष तथा स्थानीय सञ्चित कोषमा तोकिए वमोजिम समयमै जम्मा हुने प्रवन्ध मिलाउन,

८) प्रदेश र स्थानीय तहलाई संविधान तथा कानून बमोजिम प्राप्त अधिकार, साझा अधिकारका विषयमा करका किसिम, दर निर्धारण र संकलन प्रकृया निर्धारण गर्दा संविधान प्रदत्त अधिकारको हस्तक्षेप नहुने एवम् कर भार दोहोरो नपर्ने व्यवस्था मिलाउन,

९) प्रदेश र स्थानीय तहमा स्थापना हुने उद्योग कलकारखानाको संरक्षण, संवर्द्धन तथा प्रवर्द्धनका लागि निश्चित अवधिसम्म कर छुट दिने व्यवस्था मिलाइ लगानीमैत्री वातावरण निर्माण गर्न,

१०) प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारको आपसी सहकार्य एवम् समन्वय मार्फत सम्वत् २०७८ सम्ममा बालविबाह मुक्त प्रदेश र सम्वत् २०८० सम्ममा सबै स्थानीय तहहरुलाई बालमैत्री घोषणा गर्न,

११) प्रत्येक स्थानीय तहमा पन्ध्र शैयासम्मको अस्पतालको स्थापना र सञ्चालनलाई प्रभावकारी वनाउन आवश्यक सहयोग र समन्वय गर्न,

१२) नेपाल सरकारले आत्मसात गरेको **"समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली"** को राष्ट्रिय आकांक्षा, प्रदेश नं ३, प्रदेश सरकारको **"स्वस्थ, सुसंस्कृत र सुखी जनता; समाजवाद उन्मुख समृद्ध प्रदेश"** भन्ने लक्ष्य र स्थानीय सरकारले तोकेका लक्ष्य समयमै हासिल गर्न योगदान पुऱ्याउने गरी प्रदेश र स्थानीय सरकारका आवधिक योजनाहरु सामञ्जस्यता कायम हुने गरी तर्जुमा गर्न,

१३) विकास आयोजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सार्वजनिक-निजी-सहकारी साझेदारीलाई प्राथमिकता दिई दीगो विकासका लक्ष्य र सूचकहरुलाई स्थानीयकरण गरी निर्दिष्ट लक्ष्य समयमा नै हासिल गर्ने प्रयोजनार्थ प्रदेश विकास परिषद्लाई प्रभावकारी वनाउन,

१४) सानातिना आयोजनामा बजेट विनियोजन गर्ने परिपाटीलाई निरुत्साहित गर्न आयोजनाको प्रकृति नै पचास लाखभन्दा कम लागतको हुने अवस्थामा बाहेक अन्य अवस्थामा पचास लाख रुपैंया भन्दा माथिका आयोजनामात्र छनौट गरी कार्यन्वयनमा ल्याउने व्यवस्था गर्न,

१५) वितरणमुखी योजना छनौटको अभ्यासलाई निरुत्साहित गर्न परियोजना वैंकका माध्यमबाट स्रोत र समायावधि सुनिश्चित गरी योजना छनौट गर्ने प्रणाली स्थापित गर्न,

१६) दुवै तहको आपसी समन्वयमा स्थानीय स्रोत तथा सीपमा आधारित "**एक स्थानीय तह एक विशेष उत्पादन**" कार्यक्रमलाई प्रभावकारी तुल्याउन,

१७) प्रदेश र स्थानीय तहबाट विनियोजित योजना, कार्यक्रम र बजेटमा दोहोरोपना आउन नदिन,

१८) स्थानीय तहमा हुने विकास निर्माणका कार्यहरुले स्थानीय जनताको रोजगारी सिर्जनालाई समेत प्राथमिकता दिने गरी विकास निर्माणका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्न,

१९) प्रदेश र स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिने आयोजना परियोजनाहरुको छनौट, कार्यान्वयन र अनुगमन समेतका प्रक्रियामा जनसहभागितालाई उच्च प्राथमिकता दिन,

२०) प्रदेश र स्थानीय तहको समग्र आय-व्ययको यथार्थ अवस्था आवश्यकता अनुसार स्वचालित रुपमा प्राप्त गर्न आय-व्ययको अभिलेख र प्रतिवेदन प्रणालीको विकास गरी मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा प्रतिवेदन पेश गर्ने व्यवस्था मिलाउन,

२१) निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिक बनाई आर्थिक समृद्धि र रोजगारी अभिवृद्धि गर्न जग्गाको खण्डीकरण गर्ने कार्य रोकी आवश्यकता अनुसार चक्लाबन्दी गर्दै कृषिलाई आधुनिकीकरण र कृषि उपजलाई बजारीकरण गर्न,

२२) प्रदेश भित्रका आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक रुपले पछाडि परेका लक्षित वर्ग र समुदायका व्यक्तिहरुको मूलप्रवाहीकरण हुने गरी लक्षित कार्यक्रमहरु सुनिश्चित गर्दै सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति गर्न,

२३) सरकारी र सार्वजनिक जग्गाको अभिलेख व्यवस्थापन, संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्दै त्यस्ता जग्गालाई अधिकतम उपयोगमा ल्याउन,

२४) प्रदेश नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नुभन्दा अगावै प्रदेश समन्वय परिषद्को बैठक बस्ने व्यवस्था मिलाउन र प्रदेश समन्वय परिषद्लाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रदेश समन्वय परिषद्को सचिवालयको व्यवस्था गर्न,

२५) विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यमा सन्तुलन कायम गर्न, सो को अनुगमन गर्न, प्रदेश तथा पालिकाबीच समन्वय गर्न र प्रदेश कानून बमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्न जिल्ला समन्वय समितिको भूमिकालाई सुदृढ तुल्याउन,

२६) प्रदेश र स्थानीय सरकार वीचको अपरिहार्य सम्बन्धलाई सुदृढ बनाउन प्रदेश-स्थानीय तथा स्थानीय-स्थानीय सरकारवीच अन्तरसम्वाद, पारस्परिक अन्तरआवद्धता, पारस्परिक सहयोग, असल अभ्यास आदानप्रदान लगायतका कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यन्वयन गर्न,

२७) प्रदेश सरकारको भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशिलताको नीति, भ्रष्टाचार विरुद्धको रणनीतिलाई व्यापक रुपमा तल्लो तहसम्म सम्प्रेषण गरी मर्यादित, पारदर्शी, सक्षम र जनउत्तरदायी प्रशासनिक प्रणाली निर्माण गर्न कार्ययोजना तर्जुमा गरी कार्यन्वयनमा ल्याउन र स्थानीय सरकारले तर्जुमा गरेका भ्रष्टाचार विरुद्धका नीति, रणनीतिमा सहकार्य गर्न,

२८) प्रदेश र स्थानीय सरकारले प्रवाह गर्ने सार्वजनिक सेवालाई पारदर्शी, जवाफदेही र जनमुखी बनाई चुस्त दुरुस्त बनाउन सहकार्य गर्न,

२९) सेवा प्रवाहमा कानूनी र प्रशासनिक सहजीकरण गर्न "प्रदेश सरकारको पहिचान, निःशुल्क कानूनी जनसहायता अभियान"लाई आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गरी सवै स्थानीय तहहरु सम्म विस्तार गर्न र स्थानीय तहमा रहेका न्यायिक समितिलाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रदेश र स्थानीय सरकार बीच आवश्यक सहकार्य गर्न,

३०) नागरिक शिक्षाका लागि प्रदेश जागरण अभियान सञ्चालन गरि नेपालको संविधान, लोकतन्त्र, नागरिक अधिकार र कर्तव्य, संघीयता कार्यन्वयन तथा सामाजिक व्यवहार सुधार लगायतका विषयमा सर्वसाधारण नागरिकलाई सुसूचित गर्न,

३१) प्रदेशका ऐतिहासिक स्थल, धार्मिक स्थल र राष्ट्रिय निकुञ्जहरुलाई केन्द्रमा राखी पर्यटनलाई प्रदेशको समृद्धिको आधारका रुपमा विकास गर्न आफ्ना पालिकाका संभाव्य पर्यटन क्षेत्रको विकास तथा सम्बर्द्धनमा ध्यान दिनुका साथै सम्भाव्य पर्यटकीय स्थलको विकासमा प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच सहकार्य गर्न,

३२) शहरी क्षेत्रमा देखिएका फोहोरजन्य वस्तुको व्यवस्थापन गर्ने गरी एकिकृत सरसफाई व्यवस्थापन कार्ययोजना तर्जुमा गरी सहलगानीमा कार्यन्वयन गर्न,

३३) सहयोगापेक्षी सडक मानवमुक्त प्रदेश बनाउन समन्वय एवम् सहकार्य गर्न,

३४) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरुलाई पारदर्शी र व्यवस्थित रुपमा परिचालन गर्न आवश्यक नीति तथा मापदण्ड लागू गर्न तथा त्यस्ता अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरुले प्रदेश तथा स्थानीय तहभित्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न पूर्व सहमति लिनुपर्ने व्यवस्था गरी अनुगमन र नियमन गर्ने व्यवस्था मिलाउन,

३५) दुवै तहका सरकारको साझेदारीमा सम्वत् २०७९ सम्ममा द्वन्द्व प्रभावको प्रकृति अनुसार स्थानीय तहमा शान्ति पार्क, स्मारक, शहीद तथा वेपत्ता प्रतिष्ठान, शान्ति संग्राहलय जस्ता शान्ति स्मारक पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिन,

३६) प्रदेशभित्र हुनसक्ने सम्भावित विपद्जन्य घटनाको पूर्वानुमान गरी प्रदेशका जनताहरुलाई त्यस किसिमका विपद्बाट हुनसक्ने हानी नोक्सानीबाट जोगाउन विपद्को पूर्वतयारी, प्रतिक्रिया, उद्दार र पुनर्स्थापना लगायतका विषयमा योजनाबद्ध ढङ्गले अघि बढ्न दुवै तहका सरकारबीच आपसी समन्वय एवं सहकार्य गर्न,

३७) नागरिकमा स्वामित्वभाव अभिवृद्धि गर्दै नीतिगत, संरचनागत, कार्यगत र व्यवहारगत पक्ष स्वचालित बनाई आ.व. २०७६/०७७ को प्रदेश नीति तथा कार्यक्रमले लिएको निर्दिष्ट लक्ष्य र उद्देश्य हाँसिल गर्न सबै क्षेत्र र पक्षवाट रचनात्मक सहयोग गर्न,

३ चित्रसूचि

४)बैठकमा सहभागि सदस्यहरुको नामवली

कार्यक्रमः प्रदेश समन्वय परिषद्को बैठक-२०७६			
१	मा.मुख्यमन्त्री	श्री डोरमणी पौडेल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
२	मा.मन्त्री	श्री शालिकराम जम्कट्टेल	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
३	मा.मन्त्री	श्री कैलाश प्रसाद ढुंगेल	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
४	मा.मन्त्री	श्री अरुण कुमार नेपाल	उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय
५	मा.मन्त्री	श्री दावा दोर्जे लामा	भूमी व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
६	मा.मन्त्री	श्री युवराज दुलाल	सामाजिक विकास मन्त्रालय
७	मा. सभामुख	श्री सानुकुमार श्रेष्ठ	प्रदेश सभा
८	मा. उपसभामुख	श्री राधिका तामाङ	प्रदेश सभा
९	मा.मुख्य सचेतक(नेकपा)	श्री रामेश्वर फुयाल	प्रदेश सभा
१०	मा. सभापति	श्री सुरेश नेपाल	अर्थ तथा विकास समिति प्रदेश सभा
११	मा. सभापति	श्री रमा आले मगर	उद्योग पर्यटन तथा वातावरण समिति प्रदेश सभा
१२	मा. सभापति	श्री माधव प्रसाद पौडेल	प्रदेश मामिला समिति प्रदेश सभा
१३	मा. सभापति	श्री घनश्याम दाहाल	शिक्षा, स्वास्थ्य तथा कृषि समिति प्रदेश सभा
१४	मा. सभापति	श्री न्हुच्छे नारायण श्रेष्ठ	सार्वजनिक लेखा समिति
१५	प्रमुख सचिव	श्री आनन्दराज ढकाल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय
१६	सचिव	श्री रामशरण घिमिरे	प्रदेश सभा
१७	सचिव	श्री ढुण्डी प्रसाद निरौला	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय

१८	सचिव	श्री लक्ष्मी प्रसाद गौतम	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय
१९	सचिव	श्री राजकुमार श्रेष्ठ	आन्तरीक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
२०	सचिव	श्री बालकृष्ण घिमिरे	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
२१	सचिव	श्री शिवकुमार वाग्ले	उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय
२२	सचिव	श्री कौशल किशोर झा	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय
२३	सचिव	डा.श्री योगेन्द्र कुमार कार्की	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
२४	सचिव	श्री दिपेन्द्र सुवेदी	सामाजिक विकास मन्त्रालय
पर्यवेक्षक			
२५	प्रमुख राजनीतिक सल्लाहकार	श्री जगन्नाथ थपलिया	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
२६	मा. उपाध्यक्ष	डा. खिमलाल देबकोटा	प्रदेश नीति तथा योजना आयोग
२७	मा. सदस्य	श्री श्यामकुमार बस्नेत	प्रदेश नीति तथा योजना आयोग
२८	मा. सदस्य	प्रा.डा. श्री रामचन्द्र ढकाल	प्रदेश नीति तथा योजना आयोग
२९	मा. सदस्य	डा. यमुना कंडेल	प्रदेश नीति तथा योजना आयोग
३०	प्रदेश लेखा नियन्त्रक	श्री हरिप्रसाद उपाध्याय	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय
३१	प्रशासकीय प्रमुख	श्री अञ्जन न्यौपाने	प्रदेश नीति तथा योजना आयोग
स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधिहरु			
३२	प्रमुख	श्री कुल प्रसाद भट्ट	जि.स.स. रसुवा
३३	उपप्रमुख	श्री छोपेमा तामाङ्ग	जि.स.स. रसुवा
३४	उपाध्यक्ष	श्री चमेली गुरुङ	उत्तरगया गाउँपालिका
३५	अध्यक्ष	श्री सीता कुमारी पौडेल अधिकारी	कालिका गाउँपालिका
३६	उपाध्यक्ष	श्री भवानी प्रसाद न्यौपाने	कालिका गाउँपालिका
३७	उपाध्यक्ष	श्री कार ग्याल्मु तामाङ्ग	गोसाईकुण्ड गाउँपालिका

३८	प्रमुख	श्री सन्त मान तामाङ्ग	जि.स.स. नुवाकोट
३९	उपप्रमुख	श्री अप्सरा थापा	जि.स.स. नुवाकोट
४०	प्रमुख	श्री राजेन्द्र रमण खनाल	बेलकोटगढी नगरपालिका
४१	उपप्रमुख	श्री कविता ढुङ्गाना	बेलकोटगढी नगरपालिका
४२	प्रमुख	श्री सन्जु पण्डित	विदुर नगरपालिका
४३	उपप्रमुख	श्री गिता कुमारी दाहाल(अर्याल)	विदुर नगरपालिका
४४	अध्यक्ष	श्री ध्रुब श्रेष्ठ	लिखु गाउँपालिका
४५	अध्यक्ष	श्री मान बहादुर लामा	ककनी गाउँपालिका
४६	उपाध्यक्ष	श्री सीता लामा	ककनी गाउँपालिका
४७	अध्यक्ष	श्री छत्र बहादुर लामा	किस्पाङ गाउँपालिका
४८	उपाध्यक्ष	श्री माया देवी न्यौपाने	किस्पाङ गाउँपालिका
४९	अध्यक्ष	श्री नारायण प्रसाद पाण्डे	तादी गाउँपालिका
५०	उपाध्यक्ष	श्री इश्वरी उप्रेती	तादी गाउँपालिका
५१	अध्यक्ष	श्री रमेश बहादुर वस्ती	तारकेश्वर गाउँपालिका
५२	उपाध्यक्ष	श्रीतारा देबि रिमाल	तारकेश्वर गाउँपालिका
५३	अध्यक्ष	श्री योविन्द्र सिंह तमाङ	दुप्चेश्वर गाउँपालिका
५४	उपाध्यक्ष	श्री अञ्जु आचार्य	दुप्चेश्वर गाउँपालिका
५५	अध्यक्ष	श्री तेज बहादुर तमाङ	पञ्चकन्या गाउँपालिका
५६	उपाध्यक्ष	श्री सिता पराजुली(खड्का)	पञ्चकन्या गाउँपालिका
५७	अध्यक्ष	श्री आसा तामाङ	मेघाङ गाउँपालिका
५८	उपाध्यक्ष	श्री शान्ती लामा(गुरुङ)	मेघाङ गाउँपालिका
५९	अध्यक्ष	श्री राम कृष्ण थापा	शिवपुरी गाउँपालिका
६०	उपाध्यक्ष	श्री मञ्जु कुमारी के.सी.	शिवपुरी गाउँपालिका
६१	अध्यक्ष	श्री सन्त बहादुर तामाङ	सुर्यगढी गाउँपालिका
६२	उपाध्यक्ष	श्री मन्जु बुढाथोकी	सुर्यगढी गाउँपालिका
६३	प्रमुख	श्री जगन्नाथ नेपाल	जि.स.स. धादिङ
६४	उपप्रमुख	श्री विन्दा बरामु नेपाली	जि.स.स. धादिङ

६५	प्रमुख	श्री वाल कृष्ण आचार्य	धुनीबेंशी नगरपालिका
६६	उपप्रमुख	श्री निरु खरेल	धुनीबेंशी नगरपालिका
६७	प्रमुख	श्री भीम प्रसाद ढुङ्गाना	निलकण्ठ नगरपालिका
६८	उपप्रमुख	श्री मन राज भण्डारी	निलकण्ठ नगरपालिका
६९	अध्यक्ष	श्री रण बहादुर तामाङ	खनियाबास गाउँपालिका
७०	उपाध्यक्ष	श्री यो माया तामाङ	खनियाबास गाउँपालिका
७१	अध्यक्ष	श्री बल बहादुर अधिकारी	गङ्गाजमुना गाउँपालिका
७२	उपाध्यक्ष	श्री एञ्जिला तामाङ	गङ्गाजमुना गाउँपालिका
७३	अध्यक्ष	श्री राजेन्द्र बिक्रम बस्नेत	गजुरी गाउँपालिका
७४	उपाध्यक्ष	श्री सीता ढुंगाना	गजुरी गाउँपालिका
७५	अध्यक्ष	श्री कृष्ण हरी श्रेष्ठ	गल्छी गाउँपालिका
७६	उपाध्यक्ष	श्री राधा लामिछाने	गल्छी गाउँपालिका
७७	अध्यक्ष	श्री विनोद राज तिमल्सेना	ज्वालामूखी गाउँपालिका
७८	उपाध्यक्ष	श्री जानुका सिंखडा	ज्वालामूखी गाउँपालिका
७९	अध्यक्ष	श्री शम्भु कुमार थापा	त्रिपुरासुन्दरी गाउँपालिका
८०	अध्यक्ष	श्री राम कुमार आचार्य	थाक्रे गाउँपालिका
८१	उपाध्यक्ष	श्री अम्बिका रुपाखेतीर पौडेल	थाक्रे गाउँपालिका
८२	अध्यक्ष	श्री दुर्ग कुमार शाक्य	नेत्रावती गाउँपालिका
८३	अध्यक्ष	श्री पित्त बहादुर डल्लाकोटी	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका
८४	उपाध्यक्ष	श्री देवी प्रसाद सिल्वाल	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका
८५	उपाध्यक्ष	श्री बिना लामा	रुवी भ्याली गाउँपालिका
८६	अध्यक्ष	श्री प्रेम नाथ सिलवाल	सिद्धलेक गाउँपालिका
८७	उपाध्यक्ष	श्री कमला शर्मा	सिद्धलेक गाउँपालिका
८८	प्रमुख	श्री शंकर राज तिवारी वर्मा	जि.स.स. सिन्धुली
८९	उपप्रमुख	श्री सम्झना अधिकारी	जि.स.स. सिन्धुली
९०	प्रमुख	श्री खड्ग बहादुर खत्री	कमलामाई नगरपालिका
९१	उपप्रमुख	श्री मन्जु देवकोटा	कमलामाई नगरपालिका
९२	उपप्रमुख	श्री बाल कुमारी अधिकारी	दुधौली नगरपालिका

९३	अध्यक्ष	श्री दिपा वोहोरा(दाहाल)	सुनकोशी गाउँपालिका
९४	उपाध्यक्ष	श्री दीर्व सिं मुक्तान	सुनकोशी गाउँपालिका
९५	अध्यक्ष	श्री पुष्प बहादुर कार्की	गोलन्जोर गाउँपालिका
९६	उपाध्यक्ष	श्री गंगा देवि श्रेष्ठ	गोलन्जोर गाउँपालिका
९७	उपाध्यक्ष	श्री दुर्गा देवी सुनुवार	घ्याङलेख गाउँपालिका
९८	अध्यक्ष	श्री कर्ण बहादुर मगर	तिनपाटन गाउँपालिका
९९	उपाध्यक्ष	श्री पदम माया तामाङ्ग	तिनपाटन गाउँपालिका
१००	अध्यक्ष	श्री धन बहादुर कार्की	फिक्कल गाउँपालिका
१०१	उपाध्यक्ष	श्री पार्वती सुनुवार	फिक्कल गाउँपालिका
१०२	अध्यक्ष	श्री पानी राज बम्जन	मरिण गाउँपालिका
१०३	उपाध्यक्ष	श्री संगिता माझी	मरिण गाउँपालिका
१०४	अध्यक्ष	श्री कारसाङ लामा	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका
१०५	उपाध्यक्ष	श्री अनिता कुमारी राई	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका
१०६	प्रमुख	श्री गोपाल तामाङ्ग	जि.स.स. सिन्धुपाल्चोक
१०७	उपप्रमुख	श्री बाल कुमारी सापकोटा	जि.स.स. सिन्धुपाल्चोक
१०८	प्रमुख	श्री अमान सिंह तामाङ	चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिका
१०९	प्रमुख	श्री डम्वर बहादुर अर्याल	मेलम्ची नगरपालिका
११०	उपप्रमुख	श्री भगवती नेपाल	मेलम्ची नगरपालिका
१११	अध्यक्ष	श्री होम नारायण श्रेष्ठ	जुगल गाउँपालिका
११२	अध्यक्ष	श्री टासी लामा	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका
११३	अध्यक्ष	श्री वंशलाल तामाङ	ईन्द्रावती गाउँपालिका
११४	अध्यक्ष	श्री कमल प्रसाद नेपाल	लिसंखु पाखर गाउँपालिका
११५	उपाध्यक्ष	श्री हेम गंगा मोक्तान	लिसंखु पाखर गाउँपालिका
११६	अध्यक्ष	श्री निमा ग्याजेन शेर्पा	हेलम्बु गाउँपालिका
११७	उपाध्यक्ष	श्री कोपिला पण्डित	हेलम्बु गाउँपालिका
११८	प्रमुख	श्री डवल पाण्डे	जि.स.स. दोलखा
११९	उपप्रमुख	श्री मन माया जिरेल	जि.स.स. दोलखा
१२०	प्रमुख	श्री टंक बहादुर जिरेल	जिरी नगरपालिका

१२१	उपप्रमुख	श्री कृष्ण माया बुढाथोकी(खड्का)	जिरी नगरपालिका
१२२	प्रमुख	श्री भरत वहादुर के.सी.	भिमेश्वर नगरपालिका
१२३	उपप्रमुख	श्री कमला बस्नेत	भिमेश्वर नगरपालिका
१२४	अध्यक्ष	श्री विन कुमार थामी	कालिन्चोक गाउँपालिका
१२५	उपाध्यक्ष	श्री कालिका पाठक	कालिन्चोक गाउँपालिका
१२६	अध्यक्ष	श्री सोयम बहादुर खड्का	गौरिशंकर गाउँपालिका
१२७	अध्यक्ष	श्री इश्वर चन्द्र पोखरेल	तामाकोशी गाउँपालिका
१२८	उपाध्यक्ष	श्री उर्मिला खड्का(के.सी.)	तामाकोशी गाउँपालिका
१२९	अध्यक्ष	श्री नर बहादुर श्रेष्ठ	मेलुङ गाउँपालिका
१३०	अध्यक्ष	श्री युधिष्टिर खड्का	विगु गाउँपालिका
१३१	उपाध्यक्ष	श्री संजीव वली	विगु गाउँपालिका
१३२	अध्यक्ष	श्री छवि लामा	वैतेश्वर गाउँपालिका
१३३	उपाध्यक्ष	श्री रवि चन्द्र आचार्य	वैतेश्वर गाउँपालिका
१३४	अध्यक्ष	श्री भरत प्रसाद दुलाल	शैलुङ गाउँपालिका
१३५	उपाध्यक्ष	श्री लाल माया योन्जन (घिसिङ)	शैलुङ गाउँपालिका
१३६	प्रमुख	श्री रघुनाथ खुलाल	जि.स.स. मकवानपुर
१३७	उपप्रमुख	श्री भगवती पुडासैनी	जि.स.स. मकवानपुर
१३८	उपप्रमुख	श्री खड्ग बहादुर गोपाली	थाहा नगरपालिका
१३९	प्रमुख	श्री हरि बहादुर महत	हेटौडा उपमहानगरपालिका
१४०	उपप्रमुख	श्री मीना कुमारी लामा	हेटौडा उपमहानगरपालिका
१४१	अध्यक्ष	श्री सर्केश घलान	बाग्मती गाउँपालिका
१४२	उपाध्यक्ष	श्री धन माया स्याङतान	बाग्मती गाउँपालिका
१४३	अध्यक्ष	श्री जीवन लामा	ईन्द्र सरोवर गाउँपालिका
१४४	उपाध्यक्ष	श्री उमा कुमारी लामा	ईन्द्र सरोवर गाउँपालिका
१४५	अध्यक्ष	श्री टंक बहादुर मुक्तान	कैलाश गाउँपालिका
१४६	उपाध्यक्ष	श्री सुकु माया थिङ	कैलाश गाउँपालिका
१४७	उपाध्यक्ष	श्री सरला बोलखे	बकैया गाउँपालिका

१४८	अध्यक्ष	श्री हिदम लामा	भीमफेदी गाउँपालिका
१४९	उपाध्यक्ष	श्री पार्वती राना	भीमफेदी गाउँपालिका
१५०	अध्यक्ष	श्री विदुर हुमागाई	मकवानपुरगढी गाउँपालिका
१५१	उपाध्यक्ष	श्री हर्क माया रुम्बा	मकवानपुरगढी गाउँपालिका
१५२	अध्यक्ष	श्री एक राज उप्रेती	मनहरी गाउँपालिका
१५३	उपाध्यक्ष	श्री मनिला विष्ट	मनहरी गाउँपालिका
१५४	अध्यक्ष	श्री राज कुमार मल्ल	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका
१५५	उपाध्यक्ष	श्री निर्मला हिमडुङ	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका
१५६	प्रमुख	श्री कृष्ण कुमार डल्लाकोटी	जि.स.स. चितवन
१५७	उपप्रमुख	श्री मुना कुमारी श्रेष्ठ	जि.स.स. चितवन
१५८	प्रमुख	श्री खुम नारायण श्रेष्ठ	कालिका नगरपालिका
१५९	उपप्रमुख	श्री कमला भट्टराई	कालिका नगरपालिका
१६०	प्रमुख	श्री लाल मणी चौधरी	खैरहनी नगरपालिका
१६१	प्रमुख	श्री रेणु दाहाल	भरतपुर महानगरपालिका
१६२	उपप्रमुख	श्री पार्वती शाह ठकुरी	भरतपुर महानगरपालिका
१६३	प्रमुख	श्री ठाकुर प्रसाद ढकाल	माडी नगरपालिका
१६४	उपप्रमुख	श्री तारा कुमारी काजी महतो	माडी नगरपालिका
१६५	उपप्रमुख	श्री बिमला देवी दवाडी	रत्ननगर नगरपालिका
१६६	प्रमुख	श्री प्रभा बराल	राप्ती नगरपालिका
१६७	उपप्रमुख	श्री इमान सिंह मुक्तान	राप्ती नगरपालिका
१६८	अध्यक्ष	श्री गीता कुमारी गुरुङ्ग	इच्छाकामना गाउँपालिका
१६९	प्रमुख	श्री उद्धव के.सी.	जि.स.स. काभ्रेपलाञ्चोक
१७०	उपप्रमुख	श्री मन्जु गौतम	जि.स.स. काभ्रेपलाञ्चोक
१७१	उपप्रमुख	श्री विमला कुमारी चौलागाई (शर्मा)	धुलिखेल नगरपालिका
१७२	प्रमुख	श्री टंक प्रसाद शर्मा	नमोबुद्ध नगरपालिका
१७३	उपप्रमुख	श्री राम देवी तामाङ	नमोबुद्ध नगरपालिका
१७४	प्रमुख	श्री भिम न्यौपाने	पनौती नगरपालिका

१७५	उपप्रमुख	श्री गिता बन्जारा	पनौती नगरपालिका
१७६	उपप्रमुख	श्री लक्ष्मी दनुवार	पाँचखाल नगरपालिका
१७७	प्रमुख	श्री लक्ष्मी नरसिं बादे श्रेष्ठ	बनेपा नगरपालिका
१७८	उपप्रमुख	श्री रेखा सापकोटा (दाहाल)	बनेपा नगरपालिका
१७९	प्रमुख	श्री टोक बहादुर तामाङ	मण्डनदेउपुर नगरपालिका
१८०	उपप्रमुख	श्री निर्मला शाही	मण्डनदेउपुर नगरपालिका
१८१	अध्यक्ष	श्री कृष्ण बहादुर खुलाल	खानीखोला गाउँपालिका
१८२	उपाध्यक्ष	श्री रुकमेणी गुरुङ	खानीखोला गाउँपालिका
१८३	अध्यक्ष	श्री दिन नाथ गौतम	चौंरीदेउराली गाउँपालिका
१८४	उपाध्यक्ष	श्री तारा कुमारी चौलागाई	चौंरीदेउराली गाउँपालिका
१८५	अध्यक्ष	श्री सलाम सिं तामाङ	तेमाल गाउँपालिका
१८६	अध्यक्ष	श्री प्रेम वहादुर तिमल्सिना	बेथानचोक गाउँपालिका
१८७	अध्यक्ष	श्री गुमान ध्वज कुँवर	भुम्लु गाउँपालिका
१८८	उपाध्यक्ष	श्री कल्पना कुमारी श्रेष्ठ	भुम्लु गाउँपालिका
१८९	अध्यक्ष	श्री कान्छा लाल जिम्वा	महाभारत गाउँपालिका
१९०	उपाध्यक्ष	श्री चेत कुमारी माझी	महाभारत गाउँपालिका
१९१	अध्यक्ष	श्री दल बहादुर लामा	रोशी गाउँपालिका
१९२	प्रमुख	श्री अमर खड्का	जि.स.स. ललितपुर
१९३	उपप्रमुख	श्री बिनेश महर्जन	जि.स.स. ललितपुर
१९४	प्रमुख	श्री रामेश्वर श्रेष्ठ	महालक्ष्मी नगरपालिका
१९५	उपप्रमुख	श्री निर्मला थापा	महालक्ष्मी नगरपालिका
१९६	उपप्रमुख	श्री गिता सत्याल	ललितपुर महानगरपालिका
१९७	अध्यक्ष	श्री गोपि लाल सिंतान	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका
१९८	उपाध्यक्ष	श्री मिङमा लामा	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका
१९९	अध्यक्ष	श्री बीर बहादुर लोप्चन	बाग्मती गाउँपालिका
२००	उपाध्यक्ष	श्री रन्जना घिमिरे	बाग्मती गाउँपालिका
२०१	अध्यक्ष	श्री राम चन्द्र दाहाल	महाङ्काल गाउँपालिका
२०२	उपाध्यक्ष	श्री कमला लामा तामाङ्ग	महाङ्काल गाउँपालिका

२०३	प्रमुख	श्री प्रेम बहादुर खड्का	जि.स.स. रामेछाप
२०४	उपप्रमुख	श्री दिपा पाख्रिन	जि.स.स. रामेछाप
२०५	प्रमुख	श्री नर बहादुर थापा मगर	रामेछाप नगरपालिका
२०६	अध्यक्ष	श्री शेर वहादुर सुनुवार	उमाकुण्ड गाउँपालिका
२०७	उपाध्यक्ष	श्री उर्मिला कार्की (वस्नेत)	उमाकुण्ड गाउँपालिका
२०८	अध्यक्ष	श्री प्रेम बहादुर तामाङ	खाँडादेवी गाउँपालिका
२०९	उपाध्यक्ष	श्री मखमली श्रेष्ठ	खाँडादेवी गाउँपालिका
२१०	अध्यक्ष	श्री खड्ग बहादुर सुनुवार	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका
२११	उपाध्यक्ष	श्री राधिका श्रेष्ठ(नेवार)	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका
२१२	अध्यक्ष	श्री कमान सिंह तामाङ(मोक्तान)	दोरम्बा गाउँपालिका
२१३	उपाध्यक्ष	श्री कृशाला घिसिङ	दोरम्बा गाउँपालिका
२१४	उपाध्यक्ष	श्री दिपशिखा न्यौपाने (दाहाल)	लिखु गाउँपालिका
२१५	अध्यक्ष	श्री धावा लामा	सुनापती गाउँपालिका
२१६	प्रमुख	श्री नवराज गेलाल	जि.स.स. भक्तपुर
२१७	प्रमुख	श्री सोम प्रसाद मिश्र	चाँगुनारायण नगरपालिका
२१८	प्रमुख	श्री सुनिल प्रजापति	भक्तपुर नगरपालिका
२१९	प्रमुख	श्री मदन सुन्दर (जगुलु) श्रेष्ठ	मध्यपुर थिमी नगरपालिका
२२०	उपप्रमुख	श्री अंजना देबी मधिकर्मी	मध्यपुर थिमी नगरपालिका
२२१	उपप्रमुख	श्री जुना वस्नेत	सुर्यविनायक नगरपालिका
२२२	प्रमुख	श्री शिव सुन्दर बैद्य	जि.स.स. काठमाण्डौ
२२३	उपप्रमुख	श्री सरिता दाहाल	जि.स.स. काठमाण्डौ
२२४	प्रमुख	श्री कृष्ण हरी थापा	कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका
२२५	उपप्रमुख	श्री विन्दु पुडासैनी	कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका
२२६	उपप्रमुख	श्री हरिप्रभा खड्गी	काठमाण्डौ महानगरपालिका
२२७	प्रमुख	श्री रमेश महर्जन	किर्तिपुर नगरपालिका
२२८	उपप्रमुख	श्री सरस्वती रिजाल(खड्का)	किर्तिपुर नगरपालिका
२२९	प्रमुख	श्री सन्तोष चालिसे	गोकर्णेश्वर नगरपालिका

२३०	प्रमुख	श्री घन श्याम गिरी	चन्द्रागिरी नगरपालिका
२३१	उपप्रमुख	श्री लिशा नकर्मी	चन्द्रागिरी नगरपालिका
२३२	प्रमुख	श्री प्रकाश अधिकारी	टोखा नगरपालिका
२३३	उपप्रमुख	श्री ज्ञान माया डंगोल	टोखा नगरपालिका
२३४	उपप्रमुख	श्री भवानी डोटेल(धिताल)	तारकेश्वर नगरपालिका
२३५	प्रमुख	श्री मोहन बस्नेत	दक्षिणकाली नगरपालिका
२३६	उपप्रमुख	श्री बसन्ती तामाङ्ग डंगोल	दक्षिणकाली नगरपालिका
२३७	उपप्रमुख	श्री शुशिला अधिकारी	नागार्जुन नगरपालिका
२३८	प्रमुख	श्री उद्धब प्रसाद खरेल	बुढानिलकण्ठ नगरपालिका
२३९	उपप्रमुख	श्री रमा देवी राई	बुढानिलकण्ठ नगरपालिका
२४०	प्रमुख	श्री सुवर्ण श्रेष्ठ	शङ्खरापुर नगरपालिका
२४१	उपप्रमुख	श्री शुक्र लक्ष्मी श्रेष्ठ (बसी)	शङ्खरापुर नगरपालिका